

Enslydende breve til:

Region Midtjylland
Regional Udvikling, Jordforurening
Skottenborg 26
8800 Viborg

Virksomheder
J.nr. 2019-1355
Ref. antkr/amfar
Den 17. december 2020

Sendes pr. mail til:
Jordforurening@ru.rm.dk

Og

Lemvig Kommune
Teknik og Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig

Sendes pr. mail til:
teknik@lemvig.dk

Høring vedr. afgørelse om ikke at meddele påbud om yderligere undersøgelser eller genopretning i forhold til afværgeprojekter for gamle forureninger på Rønland samt om revurdering af Cheminova A/S' miljøgodkendelses-vilkår for afværgeprojekter for gamle forureninger på Rønland (Thyborønvej 78, 7673 Harboøre)

Miljøstyrelsen behandler i øjeblikket en revurdering af miljøgodkendelse på Cheminova A/S, Thyborønvej 78, 7673 Harboøre.

Revurderingen omfatter bl.a. afværgeprojekterne for gamle jordforureninger. Miljøstyrelsen agter at træffe afgørelser vedrørende de gamle jordforureninger og afværgeprojekterne herfor. Afgørelserne vil blive truffet med hjemmel i Lov om forurennet jord¹ (§ 40 og § 41) og Lov om Miljøbeskyttelse² (§ 41, § 72 og § 69).

Som berørt myndighed, har I ifølge forvaltningslovens³ § 19 ret til at udtale jer i sagen, inden vi træffer en afgørelse. Udkast til afgørelse vedlægges.

Hvis I har bemærkninger til sagen, bedes disse sendt pr. e-mail eller brev til Miljøstyrelsen senest 15. marts 2021. Eventuelle bemærkninger modtaget inden fristens udløb vil indgå i vores behandling af sagen.

Bemærkninger til sagen kan sendes via digital post, pr. mail til mst@mst.dk eller pr. brev til Miljøstyrelsen Tolderlundsvej 5, 5000 Odense. Bemærk at fremsendelse pr. brev i gennemsnit tager 6 omdelingsdage og i visse tilfælde længere.

¹ Bekendtgørelse af lov om forurennet jord, nr. 282 af 27. marts 2017

² Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 1218 af 25. november 2019

³ Lovbekendtgørelse om forvaltning, nr. 433 af 22. april 2014

Anfør venligst vores j.nr. 2019-1355 ved henvendelsen.

Hvis I indsender bemærkninger i forbindelse med denne høring, vil det ikke påvirke jeres ret til efterfølgende at klage over den endelige afgørelse.

Når vi gennemfører en partshøring allerede på dette tidspunkt, skyldes det, at afgørelsen vedrører afværgeforanstaltninger for gamle forureninger, hvor I fremover kan få et ansvar for opgaver.

Det bemærkes, at Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) fortsat er indstillet på at drive og vedligeholde de eksisterende afværgeprojekter, baseret på en frivillig civilretlig aftale efter nærmere forhandling med Region Midtjylland.

Når sagen er færdigbehandlet, vil afgørelserne blive meddelt regionen og virksomheden. Afgørelserne vil også kunne ses på www.mst.dk og på www.dma.mst.dk

Vi gør opmærksom på, at der er åbenhed i Miljøstyrelsens sagsbehandling, og at høringssvar i miljøsager er omfattet af reglerne om aktindsigt. For god ordens skyld skal vi derfor oplyse, at tilkendegivelser samt navn og adresse på hvem, der er kommet med tilkendegivelsen vedr. sagen, vil kunne optræde i Miljøstyrelsens afgørelse, som bl.a. offentliggøres på www.mst.dk/annoncer. Enhver, som er interesseret, kan bede om at få en kopi af indkomne høringssvar. Derudover vil modtagne bemærkninger kunne blive forelagt virksomheden til kommentering, hvis vi skønner, at det er nødvendigt.

Såfremt I måtte ønske et møde, hvor der kan afklares yderligere spørgsmål, så er vi positivt indstillet på dette.

Hvis I har spørgsmål til dette brev, er I velkommen til at kontakte os.

Med venlig hilsen

Morten R. Østergaard
Kontorchef
Dir. tlf.: 41 96 94 09

Anders T. Kristensen
Biolog
Dir. tlf.: 72 54 43 84

Vedlagt:

Udkast til afgørelse, inkl. bilag 1-5

Kopi til:

FMC|Cheminova A/S, miljoFMC.ronland@fmc.com
Auriga Industries A/S, CVR.nr.: 34629218

Miljøstyrelsens behandling af personoplysninger på virksomhedsområdet:

Når Miljøstyrelsen foretager sagsbehandling på virksomhedsområdet, indgår der personoplysninger i behandlingen. Oplysningerne kan f. eks. være navn, adresse, cpr.nr. Det kan også være oplysninger knyttet til enkeltmandsejede virksomheder eller interessentselskaber ejet af fysiske personer, herunder oplysninger om økonomiske forhold eller om straf. Oplysningerne kan komme fra borgere, der henvender sig til os eller vi kan indhente dem andre steder fra som f. eks. i miljøansvarlighedsregisteret eller i cpr-registeret. De kan ligeledes indhentes fra relevante myndigheder.

Behandlingen af personoplysninger sker i de tilfælde, hvor oplysningerne er nødvendige for styrelsens arbejde på virksomhedsområdet. Det kan f.eks. være i forbindelse med behandling af ansøgninger, tilsynsopgaver, aktindsigtssager eller for at kunne benytte Digital Post når vi skriver til borgerne. Grundlaget for behandlingerne findes i miljøbeskyttelsesloven, miljøvurderingsloven, jordforureningsloven, fiskeriloven, havmiljøloven og bekendtgørelser udstedt i medfør af disse love, samt forvaltningsloven, offentlighedsloven, retssikkerhedsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Herudover findes grundlag i forordning om brug af fremmede og lokalt fraværende arter i akvakulter.

Miljøgodkendelser, revurderinger af miljøgodkendelser, tilsynsrapporter samt visse oplysninger om håndhævelse skal offentliggøres på Digital MiljøAdministration (DMA). Offentliggørelsen omfatter ikke fortrolige eller personfølsomme oplysninger, cpr-numre eller lignende. Du kan se mere om offentliggørelse på www.dma.mst.dk. Miljøstyrelsen videregiver personoplysninger til andre offentlige myndigheder, rådgivere, virksomheder, sagsparter og visse landsdækkende og lokale foreninger og organisationer, samt ved aktindsigt, såfremt det er i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Miljøstyrelsen opbevarer oplysningerne så længe det er nødvendigt af hensyn til de konkrete sagers behandling og journallovgivningen.

Når Miljøstyrelsen i tilsyns- og håndhævelsessager anmoder om oplysninger fra enkeltmandsejede virksomheder eller fra interessentselskaber, der er ejet af fysiske personer, er det lovpligtigt at afgive oplysningerne, og det kan være strafbart ikke at afgive disse. I ansøgningssager er der ikke pligt til at afgive oplysninger, men manglende oplysninger kan føre til, at der meddeles afslag på ansøgningen.

Dine rettigheder:

Du kan til enhver tid få indsigt i de oplysninger, Miljøstyrelsen har om dig. Du har også ret til at få urigtige oplysninger eller oplysninger, der giver et forkert indtryk, rettet og i særlige tilfælde slettet. I visse tilfælde har du ret til at få behandlingen af dine personoplysninger begrænset.

I visse tilfælde har du ret til at gøre indsigelse mod vores lovlige behandling af dine personoplysninger.

Du kan læse mere om dine rettigheder i Datatilsynets vejledning om de registreredes rettigheder, som du finder på www.datatilsynet.dk.

Klage til Datatilsynet:

Du kan indgive en klage til Datatilsynet, hvis du er utilfreds med den måde, vi behandler dine personoplysninger på. Du finder Datatilsynets kontaktoplysninger på www.datatilsynet.dk.

Kontaktoplysninger:

Har du spørgsmål til vores behandling af dine oplysninger, eller ønsker du at gøre brug af dine rettigheder, kan du kontakte Miljøstyrelsen Virksomheder eller vores databeskyttelsesrådgiver:

- Miljøstyrelsen, Tolderlundsvej 5, 5000 Odense C, Tlf.: +45 72 54 40 00, mail: mst@mst.dk, Att. Miljøstyrelsen Virksomheder
- Databeskyttelsesrådgiver: Miljø- og Fødevareministeriet, Holmens Kanal 42, 1060 København K, mail: mfvm@mfvm.dk, Att. Databeskyttelsesrådgiver

Enslýdende breve til:

Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S)
Thyborønvej 78
7673 Harboøre
Sendes digitalt til CVR 12760043

Virksomheder
J.nr. 2019-1355
Ref. antkr/anmso/jaflo
Den xx. yyyyyyy 2020

og

Auriga Industries A/S (tidl. A/S Cheminova)
Finlandsgade 14
8200 Aarhus N
Sendes digital til CVR nr. 34629218

**Afgørelse om at to tidligere meddelte påbud er efterlevet.
Afgørelse om ikke at meddele påbud om yderligere undersøgelser eller
genopretning i forhold til afværgeprojekter på dele af Rønland.
Afgørelse om ophævelse af vilkår til afværgeprojekter for gamle jord-
forureninger.**

Miljøstyrelsen har i forbindelse den igangværende regelmæssige 10-årige revurdering af miljøgodkendelsen for Cheminova A/S foretaget en gennemgang af vilkårene vedr. gamle jordforureninger på Rønland. Formålet har bl.a. været at vurdere hjemmel til og indhold af de stillede vilkår, som er baseret på påbud og godkendelser fra starten af 1980'erne.

Afgørelser

Miljøstyrelsen konstaterer, at følgende påbud må anses for efterlevet:

- Ringkjøbing Amtskommunes påbud af 30. juni 1981 om deponering af affalds-svovl (og oprensning af Østområdet), stadfæstet af Miljøstyrelsen med ændringer 29. juni 1982 og endelig stadfæstet af Miljøankenævnet den 23. december 1982.
- Ringkjøbing Amtskommunes påbud af 26. april 1983 om forurening i tidligere kølevandsgrøft (ved DMT anlæg, Sydområdet).

Miljøstyrelsen træffer hermed afgørelse om ikke at meddele påbud om yderligere undersøgelse eller genopretning til Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) cvr.nr. 12760043, og til Auriga Industries A/S (tidl. A/S Cheminova), cvr. nr. 34629218, i forhold til konstaterede gamle jordforureninger på dele af Rønland.

Afgørelsen vedrører gamle forureninger i følgende områder på Rønland:

- Produktionsområdet, inkl. Pirimifosområdet,
- Sydområdet,
- Østområdet, og
- Skorstensområdet

Se nærmere i bilag 1, hvor placering af områderne er vist, og som redegør for baggrund og historik, og bilag 2 som indeholder en liste over boringer og dræn, der indgår i afværgepumpninger og egenkontrol for gamle jordforureninger.

Afgørelsen er meddelt med hjemmel i § 40 og §41¹ i lov om forurenet jord, samt miljøbeskyttelseslovens § 69².

Samtidig træffes afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41 og § 72 stk. 3 om ophævelse af nedenstående vilkår i miljøgodkendelsen 21. november 2006 / 15. december 2006 af Cheminova A/S (cvr.nr. 12760043) vedr. afværgeprojekter for gamle jordforureninger på Rønland:

JORD 1.1 /2

Afværgeprojekterne skal til en hver tid være indrettet, så der ikke sker spredning på eller udsivning af forurenet grundvand fra Rønland.

Virksomheden skal således sikre sig, at der ved ændringer ikke sker en forværing af forureningsbilledet.

JORD 7.1 /1

Virksomheden skal gennemføre et måleprogram med afværgeprojekterne. Omfanget af kontrollen fastlægges i en aftale, JORD.A1, mellem virksomheden og tilsynsmyndigheden.

JORD 7.2 /2

Udtagning, opbevaring, transport mv. af prøver ved afværgeprojekterne skal ske i overensstemmelse med Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 866 af 1. juli 2010 om kvalitetskrav til miljømålinger.

JORD 7.4 /2

En gang årligt skal virksomheden fremsende måleresultater og en status for den hydrauliske kontrol. Kontrolperioden følger kalenderåret.

Redegørelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest 3 måneder efter kontrolperiodens ophør. Det vil sige senest den 1. april. Redegørelsens omfang og udformning skal aftales med tilsynsmyndigheden.

Baggrund – oplysninger i sagen

Virksomheden A/S Cheminova begyndte etableringen på Rønland i 1956 og er fortsat i drift. Driften har de første mange år medført en betydelig forurening af jord og grundvand.

Afværgeprojekterne er etableret i 1977-1986, og de væsentligste kilder til forureningen i de fire områder har været:

- **Produktionsområdet, inkl. Pirimifosområdet:**

Udsivning fra utætte spildevandsledninger under og omkring produktionsanlæg. Udsivningen ophørte i 1984, hvor spildevandsledningerne i 1984 blev lagt op i rørbroer.

- **Sydområdet:**

Udsivning fra utætte overfladevandsvandsledninger under og omkring Dimethoatanlæg. Overfladevandsledninger blev afspærret i 1980, så de ikke kunne modtage stærkt forurenet spulevand fra rengøring af anlægsdele (med karakter af spildevand), og de blev i 1982 erstattet af et nyt kloaksystem. Spildevandsledninger blev i 1984 lagt op i rørbroer.

¹ Bekendtgørelse af lov om forurenet jord, nr. 282 af 27. marts 2017

² Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 1218 af 25. november 2019

Deponering af fast/flydende affald i lavninger/klitgryder i perioden ca. 1962-1966. I 1986 bortgraves dele af deponeringerne.

- Østområdet:

Deponering af fast/flydende produktionsaffald i lavninger/klitgryder i terrænet lige syd for svovlgruberne. Svovlaffald i perioden 1962-66, og P-o affald indtil 1972.

Svovlgruberne.

Etablering af svovlgruberne blev påbegyndt i 1966 efter kendelse fra Landvæsensnævnet 4. juni 1965, hvor A/S Cheminova pålægges, at "Fabrikkens faste affald henlægges i tætte overdækkede beholdere indtil endelig destruktion kan finde sted."

Svovlgruberne bestod af betonkummer, hvor der blev deponeret fast affaldssvovl indeholdende forskellige flydende produktionsrester. Deponeringen fandt sted i perioden 1966-1983.

I 1977 blev konstateret udsivning, da betonen pga. affaldstypen var blevet utæt. Ringkjøbing Amt påbyder i juni 1981, at deponeringen skal ophøre senest 1. oktober 1981, og at A/S Cheminova skal indsende et projekt for fjernelse og oparbejdning af det deponerede svovlaffald. I en klageafgørelse sætter Miljøstyrelsen den 29. juni 1982 en frist for tømning af gruberne. Denne frist forlænges mange gange, senest i 2002, hvor fristen sættes til 1. januar 2010.

I 1982 blev gruberne vandtæt overdækket.

I perioden 1985-97 blev en stor del af det deponerede svovl fjernet og oparbejdet til genbrug.

I 1998 blev de resterende svovlgruber indkapslet med spins, topmembran og omfangsdræn.

I 2012-2013 blev alt resterende indhold af affald i svovlgruberne fjernet på baggrund af et påbudsvarsel meddelt af Miljøstyrelsen. Omfangsdræn omkring svovlgruberne er fortsat i drift, som supplement til de øvrige afværgeprojekter på Rønland.

Miljøstyrelsen vurderer, at udsivningen primært er sket før indkapslingen i 1998.

- Skorstensområdet:

Oplysninger om aktiviteter i området er begrænsede/ikke særlig detaljerede.

Der blev i 1962 afbrændt kreosotslam i åben jernkasse.

Der var i 1966 oplag af utætte tromler med kemikalier.

Der er deponeret spildevandsslam, bl.a. i 1978.

Der er foregået afbrænding af diverse typer affald, formentlig i forbindelse med en høj skorsten, som ses på luftfotos. Skorstenen ses allerede i 1965 sammen med en bygning. Bygningen er væk i 1978, men skorstenen findes stadig i 1995. Aktiviteterne i området kan ikke bedømmes ud fra luftfotoene, men området er ikke omtalt i miljøgodkendelsen i 1988.

Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at affaldshåndtering i området er opført før 1988.

Se også bilag 1: Baggrund og sagsforløb for afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland (28. august 2019)

Driftsherrer

Der har været to driftsherrer, som har drevet virksomheden i perioden fra de første aktiviteter på Rønland i 1956 til i dag.

1. A/S Cheminova (cvr. nr. 34629218) indtil 1. januar 1989 (1990)

Da virksomheden etablerede sig på Rønland i 1956 var driftsherren A/S Cheminova (cvr. nr. 34629218). Selskabet A/S Cheminova var ejet af Aarhus Universitets Forskningsfond siden 1944. Det fremgår af CVR.dk, at A/S Cheminova skiftede navn den 21. juni 1990 til Cheminova Holding A/S, som i 1999 ændrer navn til Auriga Industries A/S

2. Cheminova A/S (CVR 12760043) fra 1. januar 1989 til d.d. Cheminova A/S blev stiftet 1. januar 1989. P-enheden 1000441076 på Thyborønvej 78 har været tilknyttet cvr. nummeret siden 1. januar 1989. Dette selskab har siden 2015 været ejet af [FMC Luxembourg S.à.r.l.](#)

Hver driftsherre skal således vurderes i forhold til ansvar for forurening, som er sket i den periode, hvor de har haft driftsansvaret.

Rådighed over forurenede arealer

Rønland er beliggende Thyborønvej 78, 7673 Harboøre, ejendoms nr. 978524, matr. Nr. 1a, Den nordlige del, Harboøre. Ifølge tingslysningretten.dk er Cheminova A/S efter 29. juni 1990 ejer af ejendommen.

Miljøstyrelsen lægger på den baggrund til grund, at Auriga Industries A/S har haft rådigheden over ejendommen indtil 29. juni 1990.

Afværgeprojekter

I perioden 1977-1986 etablerede A/S Cheminova en række afværgeprojekter i form af dræn og filtersatte boringer i forskellige områder på Rønland, nogle frivilligt og andre efter påbud.

Se kortbilag og nærmere beskrivelse i bilag 1: Baggrund og sagsforløb for afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland (28. august 2019), samt bilag 2 Oversigt over dræn og boringer (1. september 2020).

Fra dræn og boringer oppumpes forurenede grundvand, så det ikke siver ud i Nisum Bredning. For at følge udviklingen foretager virksomheden kontrolmålinger af forurenende stoffer i ca. 90 kontrolboringer og dræn i forskellige områder på Rønland. Der oppumpes årligt omkring 200-300.000 m³ forurenede grundvand, afhængig af nedbøren. Det forurenede grundvand renses sammen med virksomhedens proces-spildevand i det biologiske rensningsanlæg, inden det udledes i Vesterhavet. Da påbuddene i 1981-83 oprindeligt blev meddelt, var forventningen, at forureningen kunne oprensnes i løbet af en kortere årrække.

Drift og egenkontrol med afværgeprojekterne

De to driftsherrer har i hver sin periode siden starten af 1980'erne drevet afværgeprojekterne. I tidens løb er en række betingelser for drift og egenkontrol indarbej-

det i virksomhedens miljøgodkendelse, dels i form af vilkår Jord 1.1/2, som beskriver det overordnede formål med afværgeprojekterne, og dels i form af vilkår Jord 7.1, 7.2 og 7.4 samt aftale Jord A1, som fastlægger retningslinjer for egenkontrollen.

I årlige statusrapporter har virksomheden siden 1988 redegjort for den udførte egenkontrol med oppumpede vandmængder og stoffer, og der er fremsat forslag til forbedringer af afværgen.

I forbindelse med Miljøstyrelsens afklaring af lovhjemmel for i miljøgodkendelsen at fastholde vilkår om afværgeprojekterne har virksomheden i september 2019 fremsendt en hensigtserklæring.

Cheminova A/S tilkendegiver her, at hvis vilkår og aftaler må ophæves, så vil virksomheden frivilligt fortsætte afværgeprojekterne på det nuværende niveau i samarbejde med Region Midtjylland og Miljøstyrelsen.

Cheminova A/S har efterfølgende med juridisk bistand vurderet Miljøstyrelsens juridiske overvejelser i sagens bilag 4 og har over for Miljøstyrelsen givet udtryk, for, at virksomheden er indstillet på at fortsætte afværgeforanstaltninger på frivillig basis. Virksomheden har endvidere foreslået, at rammerne for en fremtidig indsats kunne beskrives i en civilretligt bindende aftale, hvis indhold kan drøftes mellem virksomheden og myndighederne.

Nyere jordforurening på virksomheden

Det er i tidens løb sket en række større eller mindre uheld med spild til jord og grundvand på Rønland.

Siden den første miljøgodkendelse i 1988 har der været vilkår om indberetning og oprydning af spild, og fra 1997 har Cheminova A/S ført en egentlig log over alle spild. Oprydningerne er foregået enten "frivilligt" ved umiddelbar hurtig oprensning eller efter påbud.

Generelt har Cheminova A/S foretaget bortgravning af spild og ved større spild også iværksat afværgepumpning med henblik på genopretning.

Miljøstyrelsen vurderer, at afværgeprojekterne for de gamle forureninger ikke har betydning for oprensning/genopretning efter af nyere spild. Nyere spild håndteres jf. jordforureningsloven, og oprensning/genopretning målrettes og afgrænses til det nye spild.

Generelt om culpa

Anvendelse af miljøbeskyttelseslovens § 69 kræver, at det med overvejende sandsynlighed er godtgjort, at forureningen er sket eller fortsat efter 1. januar 1992, hvor bestemmelsen trådte i kraft. Anvendelsen af mbl. § 69 er også betinget af, at der foreligger et ulovligt forhold. Udledning af forurenende stoffer til jord og grundvand er forbudt uden tilladelse.

For at kunne anvende mbl. § 69 skal der endelig foreligge et ansvarsgrundlag i form af uagtsom adfærd, culpa. Et ansvarsgrundlag kan måske også findes i Miljøerstatningsloven, der trådte i kraft 1. juli 1994³, som tillægger bl.a. denne type virksomhed et objektivt ansvar for forurening. Dette ansvarsgrundlag gælder kun for forurening sket efter 1. juli 1994⁴.

Culpaansvaret forudsætter som udgangspunkt, at virksomheden har handlet uforvarligt⁵, dvs. at Miljøstyrelsen skal påvise:

- at virksomheden har udvist uforsvarlig adfærd,
- at der er årsagssammenhæng mellem adfærden og den indtrufne forurening, **og**
- at den skete forurening var en påregnelig følge for virksomheden på tidspunktet.

Gennemgang af retspraksis, relateret til virksomhedsdrift og ansvarsgrundlag ift. forurening viser, at vurderingen sker på baggrund af, hvad der måtte anses som forsvarligt på tidspunktet for forureningens opståen.

Det fremgår, at der gælder en formodning for culpa, hvis offentligretlige forskrifter er tilsidesat. Der ses også at være en strengere culpabedømmelse over for erhvervsdrivende, end over for parcellhusejere. Endelig kræves der en skærpet agtpågivenhed ved drift, indretning og vedligeholdelse ved olieforureninger fra anlæg, som er etableret på erhvervsvirksomheder⁶.

Retspraksis om det offentliges efterfølgende erstatningskrav mod forurenere som følge af afholdte udgifter til undersøgelser og afværge, viser, at der er tale om en streng culpavurdering, hvis forureningen skyldes fejl begået af personer, som burde have en særlig indsigt, som gjorde at den pågældende fejl ikke blev begået, se "Phoenix-dommene" og "Cheminova II-dommen"⁷.

Det samme ses hvis forureningen stammer fra farlige indretninger eller fra håndtering af kemikalier, se "Herlevdommen"⁸, hvor det blev vurderet, at virksomhedens

³ Lovbekendtgørelse nr. 994 af 9. september 2014 om erstatning for miljøskader.

⁴ Wenzel og Knudsen, anførte sted, side 92 beskriver at det fortsat er uafklaret om man kan lave denne kobling mellem miljøerstatningsloven og kravet om ansvarsgrundlag ved anvendelse af mbl. § 69.

⁵ Se U2006.1531 eller MAD 2006.119

⁶ Kuwait petroleum, U2000.276H. Højesteret udtaler, at der allerede fra begyndelsen af 1960'erne må antages at have stået olie- og benzinselskaberne klart, at der af hensyn til faren for forurening, måtte udvises omhu vedrørende såvel vedligeholdelse af tankanlæg som påfyldning af tankerne, jf. herved baggrunden for Indenrigsministeriets nedsættelse i 1965 af det udvalg "vedrørende oplag af olie m.v.", der afgav betænkning nr. 545/1969 om "Olietanke og beskyttelse af grundvandet".

⁷ I U1989.692H, Phoenix-dommen, udtalte Højesterets flertal at asfaltvirksomheden havde pligt til at udvise skærpet agtpågivenhed for at undgå *yderligere* fenolnedsivning i grundvandet - det var ikke tilstrækkeligt, at virksomheden blev drevet i overensstemmelse med de fastsatte vilkår. Det var skærpende at Højesteret i en tidligere dom fra 1958 (U1958.365H) havde udtalt at det måtte påhvile fabrikken at udvise særlig forsigtighed og omhu til hindring af fenolnedtrængning i grundvandet efter at der var givet vandindvindingstilladelse til et nærliggende vandværk. Virksomheden havde fortsat tjæreproduktionen frem til midten eller slutningen af 1960'erne uden at træffe fornødne foranstaltninger og uden at sikre sig at en kloak ikke var utæt. I U1992.575H, Cheminova II, havde virksomheden i perioden 1948-1953/54 bortskaffet kemikalieaffald ved nedgravning i tromler. Nedgravningen var fortsat efter at såvel landvæsenskommissionen som dennes sagkyndige havde udtalt sig imod at kemikalieaffald blev bortskaffet ved nedgravning, og virksomheden undlod i den sammenhæng at oplyse myndighederne om den tidligere foretagne nedgravning. Højesteret lagde vægt på at ledelsen også efter eget udsagn besad en høj grad af ekspertise med hensyn til arten og farligheden af en række af de stoffer, som blev fremstillet på fabrikken, og at virksomheden i det hele havde disponeret med hensyn til kemikalieaffaldet på en måde, som også efter datidens forhold måtte betegnes som i betydelig grad letsindig og uforsvarlig.

⁸ Herlev-dommen, U2001.1709/2H. Virksomheden benyttede chlorerede og andre opløsningsmidler. Af sagsfremstillingen fremgår at der forelå tilsynsrapporter der beskrev, at virksomhedens håndtering "bar præg af sjud og lemfældighed". Skønsmændene udtalte bl.a.: "... Men selv, hvis der ikke havde været

håndtering selv ved almindelig drift ikke var udtryk for tilstrækkelig omhu, fordi den indebar risiko for spild hvilket var kritisk især i forhold til chlorerede opløsningsmidler.

Også landsrettens afgørelse i "Alba-dommen" kan opfattes som udtryk for en streng culpavurdering, når sagen involverer håndtering af kemikalier. Sagsfremstillingen indeholder dog ikke en vurdering af risikoen ved virksomhedens daglige drift, herunder håndtering af chlorerede opløsningsmidler, og landsretten adresserer ikke i afgørelsen hvori virksomhedens uforsvarlige adfærd består⁹.

Højesteret behandlede også sagen, men afgjorde den på baggrund af et forældelses-spørgsmål, og tog dermed ikke stilling til ansvarsgrundlaget.

Siden 1960'erne har der i bygningsreglementet været krav om valg af holdbare materialer i afløbssystemer i forhold til påvirkning og krav om tæthed, og om at der skal træffes foranstaltninger til i fornødent omfang at tilbageholde og neutralisere skadelige stoffer.

Først sent er miljømyndighederne begyndt generelt at stille vilkår om vedligeholdelse m.v. af kloaksystemer, og det er ikke altid muligt at se sammenhæng mellem kloakkers alder og deres tilstand¹⁰.

I 1990'erne begynder myndighederne ofte at stille vilkår i miljøgodkendelser om tætte belægninger og evt. mulighed for opsamling af spild ved oplag af kemikalier/kemikalieaffald og udendørs håndtering af kemikalier, ved nogle også krav om eftersyn og vedligehold.

udvist sjusk eller lemfældighed, ville almindelig drift under de givne omstændigheder med hensyn til oplagring og håndtering uundgåeligt have medført spild ved omhældning samt spild p.g.a. lækager (dryppende haner, etc.). I denne forbindelse er specielt spild med chlorerede opløsningsmidler kritiske, fordi selv om spildene mængdemæssigt opfattes som små eller ubetydelige, kan de på grund af de lave miljømæssige grænseværdier i grundvand medføre omfattende forurening i grundvandsmagasinet. ..." Selv om det ikke med sikkerhed blev konstateret om forureningen var sket ved direkte udledning eller ved spild i forbindelse med håndtering af kemikalierne eller på anden måde, statuerede Højesteret ansvar med henvisning til, at selv om ejeren ikke havde speciel ekspertise vedrørende kemisk affald, burde han på baggrund af den almindelige viden dengang være klar over, at udledning eller spild ville medføre fare for udbredelse til grundvandet og dermed fare for de væsentlige vandindvindingsinteresser, som han var bekendt med fandtes i området. Selv emission af beskedne mængder som følge af almindelig håndtering eller lækager var efter skønsmændenes udtalelse kritisk, og virksomheden tilførte ved sin forurening af grunden betydelige mængder. Højesteret fandt på denne baggrund, at ejeren ikke havde udvist tilstrækkelig omhu og truffet tilstrækkeligt effektive foranstaltninger for at undgå forurening. Højesteret bemærkede at dette støttedes af det forhold at ejeren ikke havde gjort nærmere rede for, endsige dokumenteret, hvorledes der blev forholdt ved bortskaffelse af kemikalieaffald fra virksomheden.

⁹Alba-dommen, 2010.261H. Drift af vaskeri og renseri med rensning af især olieholdige industriklude havde medført forurening af jord og grundvand med kulbrinter og chlorerede opløsningsmidler. Årsagen til forureningen blev ikke fundet, men landsretten konstaterede, at virksomheden anvendte kulbrinter i betydeligt omfang i produktionen. Selv om selskabet ikke havde speciel ekspertise i kemisk affald, burde selskabet på baggrund af den almindelige viden i de år, hvor anvendelsen af de forurenende stoffer fandt sted, have været klar over, at udledning eller spild selv i mindre mængder kunne medføre fare for udbredelse til grundvandet. Selskabet fandtes på denne baggrund ikke at have udvist tilstrækkelig omhu og truffet tilstrækkeligt effektive foranstaltninger for at undgå en forurening som den opståede. Landsretten fandt herefter, at selskabet ved uforsvarlig handlemåde havde forårsaget den konstaterede forurening. Højesteret tog ikke stilling til ansvarsgrundlaget, idet sagen blev afgjort på forældelses-spørgsmålet.

¹⁰ Oplysningerne stammer fra Miljøsamarbejdets rapport fra 2011: Gentofte, Gladsaxe, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Ballerup, Frederiksberg og Herlev Kommune, Forebyggelse af jordforurening ved tilsyn på virksomheder¹. udgave, februar 2011. Rapporten henviser i denne sammenhæng til DS 455 af 1985. Norm for tæthed af afløbssystemer i jord, herunder ændring af 455, godkendt 13. oktober 1990. Miljøsamarbejdets arbejde har haft fokus på at indsamle viden om og udarbejde anbefalinger for hvordan man ved tilsyn kan forebygge jord- og grundvandsforurening. Rapporten er tænkt som et supplement til Miljøstyrelsens Orientering nr. 6/2008, og som et arbejdsredskab i forbindelse med tilsyn. Rapporten er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside.

I 2008 udkommer Miljøstyrelsens Orientering om forebyggelse af jord og grundvandsforurening på industrivirksomheder¹¹. Orienteringen er tænkt som en hjælp for virksomheder og myndigheder både ved nyanlæg og ved vurdering og indsats i forhold til eksisterende anlægs indretning, drift og kontrol med aktiviteter, der indebærer en risiko for jord- eller grundvandsforurening. Det fremgår af orienteringen, at fokus på jord og grundvandsbeskyttelsen er øget fra 1980'erne og frem, men at der i samme periode er adskillige eksempler på utætte anlæg, der har medført omfattende jord- og grundvandsforurening.

I 2011 skønner Miljøsamarbejdet¹² at man tidligere end 1990 har været opmærksom på belægninger på virksomheder, der anvender kemikalier, da man har været klar over, at der er risiko for forurening med disse stoffer. Men der er også erfaringer med, at SF sten stadig er meget brugt som belægning, også på steder, hvor der håndteres kemikalier.

Ansvar efter miljøerstatningsloven¹³: Det erstatningsretlige grundlag kan muligvis ifølge afgørelser fra klagenævnet også udgøres af det objektive ansvar¹⁴ efter miljøerstatningsloven. Virksomheden er omfattet af miljøerstatningslovens bilag, pkt. D6¹⁵ og dermed gælder der efter denne lov et objektivt erstatningsansvar for den skade en forurening forårsaget af virksomheden efter 1. juli 1994, medfører.

Miljøerstatningsloven er dog i nævnspraksis alene refereret som et indirekte opmærksomhedspunkt, den er ikke anvendt af klagenævnet som ansvarsgrundlag for påbud efter mbl. § 69. Denne anvendelse af loven er heller ikke prøvet for domstolene, og i juridisk teori er der skepsis i forhold til om lovens objektive ansvar kan anvendes som grundlag for påbud efter miljøbeskyttelsesloven¹⁶.

På denne baggrund er det usikkert om det objektive ansvar i miljøerstatningsloven udgør et holdbart grundlag for påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 69 om genopretning.

Vurdering og begrundelse

1. Konstatning af at de to påbud må anses for efterlevet

Miljøstyrelsen har gennemgået punkterne i de to oprindelige påbud (Miljøstyrelsens afgørelse 29. juni 1982 og amtets påbud af 26. april 1983). Når punkterne holdes op mod de foranstaltninger og aktiviteter, der i tidens løb er gennemført, så vurderer Miljøstyrelsen, at hver enkelt punkt i påbuddene er efterlevet. De enkelte punkter og en beskrivelse af, hvordan de er efterlevet fremgår af bilag 3.

¹¹ Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 6/2008.

¹² Se note 9.

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 994 af 9. september 2014 om erstatning for miljøskader.

¹⁴ MAD 2013.3285 og MAD 2014.148

¹⁵ D6: Anlæg for fremstilling, aftapning og pakning af bekæmpelsesmidler.

¹⁶ Wenzel og Knudsen, forurenede jord, 2. udgave 2015, side 92, beskriver at det fortsat er uafklaret om man kan lave denne kobling. Moe og Brandt, Miljøret, 8. udgave 2015, side 181, beskriver at det objektive ansvar i miljøerstatningsloven næppe kan anvendes som grundlag for påbud efter miljøbeskyttelsesloven, idet loven udtrykkeligt er fokuseret på rene erstatningsretlige forhold mellem skadevolder og skadelidt uden myndighedernes evt. mellemkomst ved udstedelse af påbud om undersøgelser og/eller oprydning.

De omtalte påbud fra starten af 1980'erne er meddelt med hjemmel i den dagældende miljøbeskyttelseslov § 42, der ikke er identisk med § 41 i den nugældende miljøbeskyttelseslov, men snarere har sin pendant i den nugældende § 69, om end sidstnævnte bestemmelse er langt mere omfattende og nuanceret end den dagældende § 42.

Den dagældende § 42 gav mulighed for, at den godkendende myndighed kunne gribe ind over 1) drift, der ikke havde fornøden godkendelse og 2) drift, der ikke overholdt meddelte vilkår. Reaktionsmuligheden over for en ukonditionsmæssig drift var a) forbud mod fortsat drift og/eller b) krav om fjernelse af virksomheden, anlægget eller indretningen.

Hverken efter sin ordlyd eller efter forarbejderne til bestemmelsen hjemlede § 42 indgreb bagud i tid og heller ikke indgreb over for en allerede sket forurening. § 42 hjemlede alene indgreb over for fysisk håndgribelige effekter: virksomhed, anlæg eller indretning og da alene med forbud mod fortsat drift eller fjernelse af den forurenende årsag og ikke indgreb over for følgerne af hidtidig adfærd. De dele af de udstedte påbud, der omhandler oprensning og andre tiltag, der relaterer sig til den efterfølgende forurening (resultatet af driften), er således, efter Miljøstyrelsens opfattelse, sket uden fornøden lovhjemmel.

Hjemlen til at foretage indgreb over for en tidligere opstået forurening findes i dag i miljøbeskyttelseslovens § 69, der bl.a. indeholder mulighed for Miljøstyrelsen til at stille krav om genopretning af hidtidig tilstand. Krav efter § 69 kan imidlertid ikke stilles over for forurening, der er opstået før ikrafttrædelsen af § 69 (1. januar 1992). Eftersom den af problemstillingen relevante forurening er opstået forud for dette tidspunkt, kan § 69 ikke anvendes.

På baggrund heraf er det Miljøstyrelsens opfattelse, at de hidtil meddelte påbud muligvis har været ulovhjemlede. Det faktum, at den skete udledning fra daværende driftsherre A/S Cheminova har været i strid med den dagældende § 11 (ulovlig udledning), ændrer ikke herpå, da en overtrædelse af § 11 ganske vist er straf-sanktioneret, men bestemmelsen kan ikke begrunde en fremadrettet handlepligt, der ikke er hjemlet.

Da de meddelte påbud vurderes at være ulovhjemlede, vurderer Miljøstyrelsen endvidere, at det er uden betydning, at daværende driftsherre A/S Cheminova i Produktionsområdet og Skorstensområdet i sin tid har søgt om godkendelse af afværgeprojekter, som alternativ til at modtage et eventuelt påbud. Dette begrundes med, at den dagældende § 44 heller ikke efter Miljøstyrelsens opfattelse hjemler indgreb over for allerede sket forurening. Hverken bestemmelsens formulering eller forarbejderne til loven giver støtte herfor. § 44 hjemlede, ligesom § 41 i dag, alene indgreb, der skulle bringe en driftsmæssig forurening fra et væsentlig niveau ned under væsentlighedsgrænsen; altså reducere forureningsskabelsen fremadrettet. Der var således i miljøbeskyttelsesloven (1973¹⁷) ikke nogen indgrebsmulighed overfor allerede sket forurening, i hverken § 11, § 42 eller § 44.

Sammenfattende finder Miljøstyrelsen således, at påbuddene er efterlevet jf. begrundelserne i bilag 3, og herudover at en fremtidig håndhævelse af påbuddene i form af at forlange fortsat afværge ikke vurderes at være hjemlet i reguleringen.

¹⁷ Lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse

2. Afgørelse om ikke at meddele påbud om yderligere undersøgelser eller genopretning i forhold til gammel jordforurening på dele af Rønland.

Miljøskadeloven¹⁸:

Miljøstyrelsen har ikke fundet anledning til at vurdere, om forureningen på Rønland er at betegne som en miljøskade. Det følger af lovens § 60, at loven kun finder anvendelse på en emission eller begivenhed, som finder sted efter den 1. juli 2008.

Passivitet og forældelse:

Miljøstyrelsen vurderer, at myndighederne ikke har udvist passivitet i forhold til meddelelse af nye påbud. Den konkrete vurdering heraf er baseret på sagens forhistorie, og at forureningen har været behørigt håndteret via afværgeprojekter reguleret af bestemmelser i påbud og aftaler. Virksomheden har dermed ikke med rimelig grund kunne indrette sig i tillid til, at myndighederne accepterede situationen (forurenende deponeret affald).

I forhold til forældelse efter jordforureningsloven forældes adgangen til at meddele påbud efter § 40 ikke. I forhold til påbud efter § 41 forældes muligheden efter 30 år fra ophøret af den produktionsmetode eller anvendelse af det anlæg, der forårsagede forureningen, jf. § 41, stk. 4. I forhold til påbud efter miljøbeskyttelsesloven er forældelse omdiskuteret i juridisk praksis.

Da Miljøstyrelsen ikke agter at meddele påbud i sagen (se efterfølgende), findes vurdering af mulig forældelse ikke afgørende.

Forurening sket før 1. januar 1989 – A/S Cheminova er driftsherre (Auriga Industries A/S)

Miljøstyrelsen vurderer, at rette adressat for den alt overvejende hovedpart af forurening af jord og grundvand, som afværgeprojekterne er rettet imod, er Auriga Industries A/S, tidligere A/S Cheminova, som påbuddene er stilet til.

Afværgeprojekterne er etableret i 1977-86 og er målrettet mod følgende forureninger:

- Produktionsområdet inkl. Pirimifosområdet: Udsivning fra utætte spildevandsledninger, som er ophørt i 1984
- Sydområdet: Udsivning fra utætte overfladevandsledninger, som er ophørt i 1980, og mulig udsivning fra spildevandsledninger, som er ophørt i 1984, samt deponering i lavninger/klitgryder, som er ophørt i 1966. Det øverste lag forurennet jord fra deponeringerne er bortgravet i 1986.
- Østområdet: Deponering af svovlaffald mv. i Svovlgruberne, som er ophørt i 1983. Deponering af kviksvovlholdigt svovlaffald mv. i klitgryde/lavning sydøst for svovlgruberne i lavninger/klitgryder, som er ophørt i 1972. I 1996 accepterer amtet, at deponeringerne i lavninger/klitgryder flyttes ind i svovlgruberne.
- Skorstensområdet: Afbrænding af kemikalier, opbevaring af tromler med kemikalier og bassin til spildevandsslam. Det vurderes, at aktiviteterne er ophørt før 1988.

For at der i dag kan meddeles påbud, skal en række forudsætninger være opfyldt:

- Et undersøgelsespåbud efter jfl. § 40 kan ikke meddeles, hvis forureningen er ophørt 1. januar 1992. Det er kun proportionalt at påbyde undersøgelser, hvis betingelserne for at meddele et genopretningspåbud er til stede.

¹⁸ LBK nr. 277 af 27. marts 2017 om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven)

- Et genopretningspåbud jf. jfl. § 41 kan ikke meddeles, da forureningen (eller hovedparten heraf, jf. jfl. § 42) er sket før 1. januar 2001.
- Et genopretningspåbud jf. mbl. § 69 forudsætter, at forureneren har rådighed over ejendommen den 10. februar 1999 eller senere jf. mbl. § 83 a.
- Et genopretningspåbud jf. mbl. § 69 forudsætter endvidere et ansvarsgrundlag, og for forurening i denne driftsherres periode kræver dette culpa dvs. uagtsomhed.

Hovedparten af forureningen er sket før 2001. Auriga Industries A/S (tidligere A/S Cheminova) har ikke rådighed over ejendommen efter 29. juni 1990. Miljøstyrelsen har i øvrigt ikke viden om eller grundlag for at løfte bevisbyrden for, at der skulle være udvist culpa fra driftsherrens side i forhold til de skete forureninger.

Konklusion

Miljøstyrelsen må på den baggrund konkludere, at betingelserne for udstedelse af yderligere påbud ikke er opfyldt, og at det ikke er muligt at rette et evt. undersøgelses- eller genopretningspåbud mod Auriga Industries A/S, tidligere A/S Cheminova, selv om de er driftsherre i forhold til de nævnte forureninger.

Hvis adressaten Auriga Industries A/S ønsker at tage hånd om forureningen, kan dette ske på frivilligt grundlag.

Forurening sket efter 1. januar 1989 – Cheminova A/S er driftsherre (FMC Agricultural Solutions A/S)

Begrebet "ansvarlig" efter miljøbeskyttelsesloven eller "forurener" efter jordforureningsloven:

Cheminova A/S vil være at anse som ansvarlig for forurening, såfremt adressaten ulovligt har forårsaget en jordforurening, eller hvis en forurening efter jordforureningslovens ikrafttræden hidrører fra adressatens virksomhed eller anlæg.

Ansvarssuccession:

En juridisk person kan ikke blive ansvarlig for en jordforurening, som skyldes en tidligere driftsherre. Ansvarssubjektet er ikke den til enhver værende driftsherre men den driftsherre, som har forårsaget det ulovlige forhold¹⁹.

Identifikation/omgåelse:

Miljøstyrelsen har overvejet, om man kan fastslå, at der mellem moderselskabet frem til 2015 - Auriga Industries A/S og datterselskabet Cheminova A/S består identifikation, hvorved det enkelte selskabs ret og pligt helt eller delvist kan udstrækkes til at omfatte det andet selskab. Særligt da moderselskabet selv har været tidligere driftsselskab og har skabt forureninger på Rønland. Miljøstyrelsen har dog ikke oplysninger, som sandsynliggør, at koncernkonstruktionen er begrundet i omgåelse. Dernæst viser Miljøstyrelsens vurderinger, at man ikke kan meddele påbud i sagen af andre grunde, så en betragtning om identifikation vil ikke medføre en reel forskel i sagens behandling i forhold til undersøgelse og oprensning.

Afværgeprojekterne er rettet mod forureninger, som er sket før 1. januar 1989.

¹⁹ Se U 2003B.193 og Peter Pagh, "Ansvarssuccession ved forurenede ejendomme", 2014

Udsivning fra deponeringer i lavninger/klitgryder og fra Svovlgruberne i Østområ-
det er eller kan være fortsat efter 1. januar 1989. Udsivningen/forureningen stam-
mer imidlertid, fra deponeringer foretaget før 1. januar 1989 af den tidligere drifts-
herre A/S Cheminova.

Svovlgruberne i Østområdet

Virksomheden har løbende fået flere forlængelser af fristen for at fjerne svovlaffal-
det fra svovlgruberne, selvom det allerede i 1970'erne er kendt af myndighederne,
at der kan ske udsivning. Virksomheden har endvidere indberettet resultater af mo-
nitering af grundvandet omkring gruberne. Der har i 1980-90'erne løbende været
en dialog mellem virksomhed og myndighed om afvikling af svovlgruberne. Svovl-
gruberne blev vandtæt overdækket i 1982, og den sidste del af gruberne blev ind-
kapslet i 1998. Den sidste forlængelse af fristen er til 1. januar 2010, og på bag-
grund af et påbudsvarsel fra Miljøstyrelsen i 2010 om en handlingsplan er svovl-
gruberne helt tømt ved udgangen af 2013.

For så vidt angår mulig forurening fra svovlgruberne, så lægger Miljøstyrelsen med
henvisning til anvendelses- og afviklingsperioden (se bilag 1) til grund, at der kan
være sket forurening efter 1. januar 1992, men at hovedparten af forureningen er
sket før 2001 og inden indkapslingen i 1998. Jordforureningslovens § 41 kan såle-
des ikke anvendes.

Hjemmel til et genopretningspåbud skal derfor findes i miljøbeskyttelseslovens §
69.

Et genopretningspåbud jf. mbl. § 69 forudsætter et ansvarsgrundlag, hvilket frem
til 1. juli 1994 skulle være culpa.

Miljøstyrelsen har ikke viden om eller grundlag for at løfte bevisbyrden for, at der
foreligger et ansvarsgrundlag i form af culpa fra Cheminova A/S' side i forhold til
en forurening mellem 1. januar 1992, hvor § 69 trådte i kraft og frem til 1. juli 1994.

Fra ikrafttræden af miljøerstatningsloven den 1. juli 1994 kan der muligvis udstedes
et påbud på objektivt grundlag efter loven, som kan udgøre et ansvarsgrundlag.
Dette er ikke afprøvet i praksis, og der er således heller ikke nævns- eller domstols-
afgørelser, som fastlægger, at dette kan ske.

Henset til den særdeles begrænsede periode fra 1. juli 1994 til indkapslingen i 1998,
at udvaskningen har været begrænset efter så mange år, daværende myndigheders
ageren, den medgående tid, og at driftsherren har drevet afværge siden sin overta-
gelse og dermed har fjernet forurening, finder Miljøstyrelsen ikke det er relevant og
proportionalt i den konkrete sag at indlede en ny sag om dette. Et påbud med
hjemmel i miljøbeskyttelseslovens mbl. § 69 kan derfor ikke anvendes over for den
pågældende forurening.

Konklusion

Der er ikke grundlag for at meddele yderligere undersøgelses- eller oprensningspå-
bud til Cheminova A/S.

Hvis adressaten Cheminova A/S ønsker at tage hånd om forureningen, kan dette
ske på frivilligt grundlag.

3. Afgørelse om ophævelse af vilkår til afværgeprojekter for gamle jordforureninger.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med revurderingen af miljøgodkendelsen foretaget en juridisk vurdering af, i hvilket omfang der er hjemmel til at opretholde vilkårene relateret til afværgeprojekter for gamle jordforureninger på virksomhedens arealer.

Se bilag 4: Juridiske forhold ved afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland (28. august 2019).

Region Midtjylland har ved advokatfirmaet Kromann Reumert fået foretaget en juridisk vurdering af dette bilag, som er beskrevet i et notat af 14. februar 2020.

Notatet fra Kromann Reumert beskæftiger sig fortrinsvist med spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en retlig forpligtelse for Cheminova A/S til at forsætte med de afværgeprojekter, der igennem mange års miljøgodkendelser er stillet som vilkår fra Ringkjøbing Amtskommunes (Miljøstyrelsens) side, herunder om der har foreligget fornøden hjemmel i gældende lovgivning fra starten af 1980'erne til at stille nævnte vilkår.

I notatet konkluderes, at det ikke kan afvises, at der består en retlig forpligtelse for Cheminova A/S, uden at notatet dog indeholder en egentlig juridisk stillingtagen til de rejste problemstillinger.

Efter en gennemgang af notatet fra Kromann Reumert finder Miljøstyrelsen ikke anledning til at ændre de hovedkonklusioner, der fremgår af bilag 4 om, at der ikke er hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 41 til at fastholde vilkår om afværgeprojekter, og de dermed bør udgå af miljøgodkendelsen. Der henvises til begrundelserne i bilag 4. Vilkårene ophæves dermed med denne afgørelse.

Lemvig Kommune varetager fortsat egne vilkår som myndighed for vandindvindingsstilladelser, og Region Midtjylland er myndighed for evt. frivillige afværgeprojekter for de gamle jordforureninger. Miljøstyrelsen fastholder vilkår i forbindelse med udledningstilladelsen i miljøgodkendelsen.

Samlet konklusion

Miljøstyrelsen vurderer, at påbud af 30. juni 1981 (jf. Miljøstyrelsens afgørelse 29. juni 1982) og 26. april 1983 er efterlevet.

Miljøstyrelsen finder ikke, at der er hjemmel til at udstede nye undersøgelses- eller genopretningspåbud i forhold til de gamle jordforureninger, som de igangværende afværgeprojekter er rettet imod.

På det grundlag er der ikke foretaget en vurdering, jf. jfl. § 43 af, hvilken andel af den samlede forurening på Rønland, der kan henføres til hhv. Auriga Industries A/S og Cheminova A/S

Miljøstyrelsen finder ikke, at vilkår i miljøgodkendelsen om afværge af jordforureninger kan reguleres efter miljøbeskyttelseslovens § 41.

Som konsekvens heraf ophæves vilkår Jord 1.1/2, 7.1/1, 7.2/2 og 7.4/2 i miljøgodkendelsen.

Godkendelse til rensning af oppumpet forurenede grundvand og tilladelse til udledning af det rensede vand opretholdes i forbindelse med miljøgodkendelsen.

Forureningssagen om de gamle forureninger på Rønland overdrages derfor med denne afgørelse til Region Midtjylland, som sammen med de to adressater kan aftale fortsat frivillig afværge.

Kopi af vandindvindingstilladelserne er den 5. marts 2019 fremsendt til Lemvig Kommune.

De fremtidige myndigheder for afværgeprojekterne er herefter følgende:

- Vandindvinding: Lemvig Kommune
- Drift og egenkontrol: Region Midtjylland
- Tilladelse til rensning og direkte udledning via Cheminova A/S spildevandssystem: Miljøstyrelsen

Høringer

Miljøstyrelsen har den 8. oktober 2020 foretaget høring af Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) og Auriga Industries A/S (tidligere A/S Cheminova) om sagens oplysninger og overvejelserne om ikke at meddele yderligere påbud samt at ophæve vilkårene til afværgeprojekterne for de gamle jordforureninger.

Miljøstyrelsen har desuden den foretaget høring af Region Midtjylland og Lemvig Kommune om sagens oplysninger og overvejelserne om ikke at meddele yderligere påbud samt at ophæve vilkårene til afværgeprojekterne for de gamle jordforureninger.

Cheminova A/S' (FMC Agricultural Solutions A/S) og Auriga Industries A/S' (tidligere A/S Cheminova) bemærkninger

Vi har modtaget fælles bemærkninger fra Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) og Auriga Industries A/S til afgørelserne. Bemærkningerne er vedlagt som bilag 5.

Region Midtjyllands bemærkninger

Vi har modtaget følgende bemærkninger fra Region Midtjylland til afgørelserne:
.....

Lemvig Kommunes bemærkninger

Vi har modtaget følgende bemærkninger fra Lemvig Kommune til afgørelserne:
.....

Miljøstyrelsens bemærkninger til høringssvar

Virksomhedernes bemærkninger giver ikke anledning til justeringer i forhold til udkastet.

Offentliggørelse

Miljøstyrelsens afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på www.mst.dk.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

Konstateringen af, at påbud af 30. juni 1981 (jf. afgørelser fra Miljøstyrelsen 29. juni 1982 og Miljøankenævnet den 23. december 1982) og 26. april 1983 anses for efterlevet er en tilsynsafgørelse, som jf. § 69, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven ikke kan påklages.

Afgørelsen om ikke at meddele påbud om genopretning efter § 69 i miljøbeskyttelsesloven kan ikke påklages, jf. mbl. § 69, stk. 3.

Afgørelse om ikke at meddele påbud om undersøgelser efter jordforureningslovens § 40 og afgørelse om ikke at meddele påbud efter jordforureningslovens § 41 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Kommunalbestyrelsen
- Regionsrådet
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, jf. jfl. §§ 82 og 83

Afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 41 og § 72, om at ophæve miljøgodkendelsens vilkår vedr. afværgeprojekter for gamle jordforureninger, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af:

- Afgørelsens adressat
- Enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald
- Kommunalbestyrelsen
- Styrelsen for Patientsikkerhed
- Landsdækkende foreninger og organisationer i det omfang, de har klageret over den konkrete afgørelse, jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 99 og 100
- Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål, og som har ønsket underretning om afgørelsen

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Miljøstyrelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Miljøstyrelsen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private og kr. 1800 for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklage-naevnet/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Miljøstyrelsen videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest 4 uger fra afgørelsen er meddelt. En frist, der udløber på en lørdag eller søndag, forlænges til den følgende hverdag. Det bemærkes, at klagefristen kan udløbe på forskellige tidspunkter for afgørelsens modtagere, afhængig af om afgørelsen er meddelt den enkelte digitalt eller pr. brev.

Søgsmål

Hvis man ønsker at anlægge et søgsmål om afgørelsen ved domstolene, skal det for afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven ske senest 6 måneder og for afgørelse efter jordforureningsloven 12 måneder efter, at Miljøstyrelsen har meddelt afgørelsen.

BILAG:

1. Notat. Baggrund og sagsforløb for afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland (28. august 2019)
2. Notat. Oversigt over afværgeforanstaltninger (1. september 2020)
3. Notat om efterlevelse af to påbud (1. juli 2020)
4. Notat. Juridiske forhold ved afværgeprojekter over for ordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland (28. august 2019)
5. Høringssvar fra Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) og Auriga Industries A/S (tidl. A/S Cheminova) (15. November 2020)

Kopi til:

Region Midtjylland
Lemvig Kommune
Styrelsen for patientsikkerhed
Danmarks Naturfredningsforening
Friluftsrådet
Greenpeace
Danmarks Sportsfiskerforbund
Danmarks Fiskeriforening

jordforurening@ru.rm.dk;
teknik@lemvig.dk;
stps@stps.dk; trnord@stps.dk;
dn@dn.dk;
fr@friluftsradet.dk;
hoering.dk@greenpeace.org
post@sportsfiskerforbundet.dk
mail@dkfisk.dk

BILAG 1 til afgørelse af xx.yy 2020 om afværgeprojekter for gammel jordforurening på Rønland

NOTAT

Baggrund og sagsforløb for afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland

Dette notat omhandler kun afværgeforanstaltninger, som er etableret i perioden 1977-1989. Efter 1989 er ikke etableret afværgeforanstaltninger alene med henblik på ældre forureninger på Rønland.

Indledning

Miljøgodkendelsen for Cheminova skal revurderes i sensommeren 2019, for at virksomheden har tid til at foretage nødvendige ændringer, så den kan leve op til kravene i CWW BREFen for bl.a. virksomhedens spildevandsudledning. Tidsfristen for at overholde kravene er af EU fastsat til 9. juni 2020.

Den nuværende miljøgodkendelse afspejler, at der i tidens løb har været mange myndigheder ind over sagsbehandlingen, herunder vedrørende afværgeforanstaltningerne, hvor rollefordelingen ikke altid har været klar. Afværgeprojekterne er rettet mod gamle jordforureninger og består af en række dræn og borer, hvorfra der pumpes for at hindre spredning af forurenede grundvand til Nisum Bredning. Det oppumpede vand renses sammen med procesvand mv. i det biologiske rensningsanlæg inden udledning til Vesterhavet.

Baggrund

Cheminova er en stor kemisk virksomhed, som fremstiller plantebeskyttelsesmidler (herbicer, fungicer og insekticer). Virksomheden ligger på halvøen Rønland mellem Thyborøn og Harbøre i Vestjylland.

Kort historik

Virksomhedens adresser:

- Fra 1938 adresse i Mørkhøj/Søborg (nord for KBH),
- Fra 1944/46 adresse i Måløv
- Fra 1953-62 Harbøre Tange (Gl. Fabriksgrund syd for Rønland, Thyborønvej 74)
- Fra 1957/1961 flytter til Rønland, Thyborønvej 78, hvor virksomheden er beliggende i dag.

Virksomhedens reelle ejerskab:

- 1938-1943: Personligt ejet af Gunnar Andreasen
- 1944-2015: Aarhus Universitets Forskningsfond
- 2015 – d.d.: FMC Luxembourg S.à.r.l. (Del af FMC Corporation, Philadelphia, USA)

Virksomhedens juridiske status (selskabet):

- 1938 grundlagt personligt ejet af Gunnar Andreasen
- 1942/1944 Omdannet til aktieselskab A/S Cheminova (cvr. nr. 34629218)
- 1986 Børsnoteret. Aarhus Universitets Forskningsfond er hovedaktionær

- 1989 Cheminova A/S oprettes, (cvr. nr. 12760043).
- 1990 A/S Cheminova (cvr. nr. 34629218) skifter navn til Cheminova Holding A/S, som bliver eneejer af Cheminova A/S. Holdingselskabets hovedaktionær er Aarhus Universitets Forskningsfond.
- 1999 Holdingselskabet bliver omdøbt til Auriga Industries A/S (cvr. nr. 34629218)

Grundejer (Thyborønvej 78, 7673 Harboøre, ejendomsnr. 978524, matr.nr. 1a, Den nordlige del, Harboøre):

- ? - 1990 A/S Cheminova (cvr. nr. 34629218) – Usikkert, Miljøstyrelsen har ikke kunnet finde så gamle oplysninger på tinglysning.dk
- 29. juni 1990-dd Cheminova A/S (cvr. nr. 12760043).

Forurening af jord og grundvand

I løbet af årene tildeles de forskellige områder af Rønland betegnelser: Østområdet, Sydområdet, Produktionsområdet (inkl. Pirimifosområdet) og Skorstensområdet, samt Gl. Fabriksgrund (som ligger syd for Rønland og uden for den nuværende miljøgodkendte virksomhed). Områdernes afgrænsning er dog ikke klart defineret (se bilag 1, der også viser afværgeboringer og -dræn).

Driften har de første mange år medført en betydelig forurening af jord og grundvand på både Gl. Fabriksgrund og den nuværende placering på Rønland. Miljøstyrelsen er ikke miljømyndighed for Gl. Fabriksgrund, hvor Region Midtjylland er myndighed for den gamle forurening.

De væsentligste kilder til forureningen på Rønland har været:

- Utætte kloakker under og omkring produktionsanlæg. Hovedparten af forureningen er sket i tiden primo 1960'erne til 1984, da kloaksystemet bliver renoveret og lagt op i rørbroer i 1984 (Sydområdet og Produktionsområdet).
- Svovlgruberne (Østområdet). Betonkummer med oplag af fast affaldssvovl indeholdende forskellige flydende produktionsrester, som er aggressivt over for beton (som så bliver utæt). Anvendelsesperiode 1966-83. En stor del af det deponerede svovl bliver oparbejdet til genbrug i perioden 1985-97. Hovedparten af forureningen er sket før 1998, da resten af svovlgruberne bliver indkapslet i 1998 med spuns, topmembran og omfangsdræn. Resten af indholdet i svovlgruberne bliver fjernet i 2012-13 på baggrund af et påbudsvarsel meddelt af Miljøstyrelsen. Omfangsdrænet er fortsat i drift, som supplement til afværgeforanstaltningerne på Rønland.
- Deponering af fast/flydende produktionsaffald i lavninger i terrænet i de første år - de kendte deponeringer er i dag gravet væk, men der er forurenede omkring deponeringen (Østområdet og Sydområdet). Hovedparten af forureningen er sket før 1990'erne.
- Spild fra uhensigtsmæssig håndtering og oplagring af flydende kemikalier, som ikke er nævnt ovenfor (se f.eks. tilsynsnotat fra 1966, som omhandler 1000-1500 utætte tromler i Skorstensområdet).

Cheminova har i tidens løb etableret en række afværgeforanstaltninger i form af dræn og filtersatte boringer til oppumpning af grundvand i forskellige områder på Rønland (og Gl. Fabriksgrund), nogle frivilligt og andre efter påbud.

Kort om sagsforløbet for de enkelte delområder

Østområdet

Omkring 1976 finder Cheminova tegn på udsivning fra et affaldsoplag (svovlgruberne), idet plantevækst på engarealerne mellem gruberne og Nisum Bredning bliver afsvedet. I 1977 etablerer Cheminova et dræn nord/øst for svovlgruberne (Øst-drænet). Miljømyndigheden bliver bekendt med drænet på tilsyn i 1979, og der startes nærmere undersøgelser af forureningens omfang.

I foråret 1981 aftales på et møde mellem Cheminova og Amtsvandinspektøren (Ringkøbing Amt), at der skal etableres yderligere afværgeforanstaltninger. Man er enige om, at det ikke umiddelbart kræver myndighedsbehandling. Cheminova etablerer et krydsdræn og tre afværgeboringer øst for svovlgruberne.

I juni 1981 meddeler Amtsrådet et § 42 påbud (miljøbeskyttelsesloven) til Cheminova vedr. ophør med brug og tømning af svovlgruberne. Påbuddet indeholder også krav om, at Cheminova skal udarbejde en redegørelse for effekten af de allerede iværksatte foranstaltninger (afværgeboringer/dræn) inkl. forslag til supplerende foranstaltninger med henblik på, at der kan ske fuldstændig oprensning inden for 5 år. Såfremt erfaringerne fra de iværksatte foranstaltninger viser, at en yderligere afskæring af grundvandsstrømmen til Nisum Bredning er nødvendig, så skal redegørelsen endvidere indeholde et forslag hertil. Der skal endelig laves et forslag til kontrolprogram.

Påbuddet påklages til Miljøstyrelsen, som træffer afgørelse i juni 1982, hvor amtets afgørelse stadfæstes med ændringer, så afgørelsens ordlyd bliver Miljøstyrelsens formuleringer. Afgørelsen indeholder bl.a. vilkår IIB om en sikring mod, at grundvand strømmer gennem svovlgruberne (projektet skal forinden godkendes af Miljøstyrelsen), og et vilkår IIIA om, at oprensning af Østområdet skal iværksættes efter den fremgangsmåde, som på baggrund af en rådgiverrapport må anses for mest velegnet, at projektet skal godkendes af amtet og at amtet meddeler evt. indvindings- og udledningstilladelser. Miljøankenævnet (MAN, i dag Miljø- og Fødevareklagenævnet) stadfæster Miljøstyrelsens afgørelse i december 1982.

I juli 1982 indsender Cheminova, som krævet i påbuddet et detaljeret projekt, som omfatter yderligere to krydsdræn og tre boringer øst for gruberne og et afskærende dræn vest for gruberne (Vestdrænet). Der ansøges om vandindvindingstilladelse og udledningstilladelse. Det nævnes, at projektet skal godkendes af både amtet (del IIIA) og Miljøstyrelsen (del IIB). Øvrige dele af Miljøstyrelsens/MANs afgørelse er ikke relevant for afværgeprojekterne.

Miljøstyrelsen godkender del IIB i projektet i februar 1983 (ingen hjemmelsangivelse).

Amtet meddeler i april 1983 tilladelse til indvinding af grundvand og en udledningstilladelse for det rensede vand (Del IIIA). I udledningstilladelsen (miljøbeskyttelseslovens kap 4 og 5) fastsættes et egenkontrolprogram, og der er vilkår om etablering

af tre kontrolboringer ved Vestdrænet. Amtet tager ikke stilling til selve udformningen af afværgeprojektet, men tager indirekte afværgeprojektet til efterretning.

Udledningstilladelsen påklages til Miljøstyrelsen og MAN, som i 1983 stadfæster vedr. kontrolprogram og de tre ekstra boringer.

I tiden indtil § 38 godkendelsen i 1988 foretages mindre ændringer/tilpasninger i afværgeprojektet, som tages til efterretning af Miljøstyrelsen.

Sydområdet

På baggrund af konstateret forurening aftaler Cheminova og Ringkjøbing Amt telefonisk primo april 1983, at Cheminova foretager afhjælpning af forurening i tidligere kølevandsgrøft ved Dimethoat-anlæg (DMT).

Medio april 1983 meddeler amtet et § 42 påbud med indhold svarende til aftalen.

Der gennemføres yderligere undersøgelser, og ultimo april 1983 meddeler amtet et nyt § 42 påbud. Der er bl.a. vilkår om, at kølevandsgrøften skal afspærres, så den ikke udleder til Nissum Bredning, at tre indvindings-/afværge boringer, som Cheminova har lavet i mellemtiden, skal sikre mod udsivning til kølevandsgrøften, og at oprensningen skal følges via egenkontrol i fem boringer.

I 1986 foretager Cheminova justeringer i oprensningen, som amtet accepterer skriftligt.

Kølevandsgrøften er siden nedlagt, og de otte boringer er erstattet af et dræn, som stadig er i drift. Der er ikke i de senere miljøgodkendelser refereret til evt. amtslige afgørelser om disse ændringer.

Produktionsområdet (inkl. Pirimifos) og Skorstensområdet

I erkendelse af erfaringerne fra Sydområdet (Dimethoat-forureningen) med forurening fra utætte kloaker gennemfører Cheminova i 1983 en kortlægning af forureningen i Produktionsområdet. I maj 1984 indsender Cheminova et afværgeprojekt for Produktionsområdet inkl. Pirimifosområdet, samt for Skorstensområdet, som ligger øst for Sydområdet og søger samtidig indvindingstilladelse og udledningstilladelse. Ringkjøbing Amt meddeler i 1984 en vandindvindingstilladelse og en miljøgodkendelse. Der er vilkår om, at afværgeprojektet skal indrettes og drives, som beskrevet i ansøgningen. Der fastsættes et egenkontrolprogram for udledningen. Endvidere stilles vilkår om supplerende undersøgelser af forureningen i Produktionsområdet. Udledningstilladelsen behandles i Miljøstyrelsen og MAN.

I den nordøstlige del af Produktionsområdet er et mindre delområde, Pirimifosområdet (PMP-området). Her afværgepumpes der fra et krydsdræn og tre boringer. Miljøstyrelsen har ikke umiddelbart oplysninger om etableringstidspunkt og evt. afgørelser, men afværgen omtales i en statusrapport udarbejdet for Cheminova i maj 1987. Af notat fra Cheminova 11. august 1987 fremgår det, at de tre boringer er en del af det samlede afværgeprojekt indsendt i 1984 og etableret i 1985.

Egenkontrolprogrammet justeres i 1985, og amtet "godkender"/accepterer.

Gl. fabriksgrund (ikke omfattet af Miljøstyrelsens kompetence som miljømyndighed)

Gl. Fabriksgrund ligger syd for Rønland og ejes af Cheminova, men matriklen ligger uden for den nuværende virksomhed. Her var produktion fra 1953-61, og den medførte en omfattende forurening af grunden.

I 1982 ansøger Cheminova Ringkøbing Amt om tilladelse til oppumpning af forurennet grundvand, samt etablering af et rensningsanlæg (kulfilter) for vandet.

Amtet meddeler indvindingstilladelse og miljøgodkendelse af kulfilteranlægget i 1982. Cheminova driver i dag stadig afværgeforanstaltninger på grunden. Vandet herfra afledes via Cheminovas biologiske renselanlæg, og er reguleret via den samlede miljøgodkendelses vilkår for spildevandsudledning til Vesterhavet. Region Midtjylland foretager i 2018 supplerende undersøgelser af den gamle jordforurening fra 1950'erne og 60'erne.

Miljøgodkendelser og ændringer heraf 1988-dd

§ 38 miljøgodkendelsen i 1988 (Ringkøbing Amt)

Godkendelsen beskriver overordnet afværgeforanstaltningernes udformning og drift. Der er en kort status med resume af tidligere afgørelser. Der er vilkår om en årlig statusrapport og krav om et egenkontrolprogram, men omfanget heraf skal jf. vilkåret aftales med amtet. Der er i oplæg til vilkår et minimums-program for analyser af afløb fra kogerens (intern spildevandsbehandling). Der er ikke vilkår om afværgeanlæggenes indretning og drift. Det fremgår, at formålet med afværgeforanstaltningerne er at hindre udsivning af forurennet grundvand til Nissum Bredning og at oprense grunden.

2006-revurderingen af samlet miljøgodkendelse (Ringkøbing Amt)

Ved revurderingen i 2006 omtales, at afværgeforanstaltningerne i Øst- og Sydområdet sker efter påbud, mens der i Produktionsområdet er et aftalegrundlag.

Der står videre:

”Afværgeprojekterne skal hindre, at forurennet grundvand spredes til omkringliggende områder, eller at der sker udsivning til recipienten, Nissum Bredning.”

Der er vilkår om, at virksomheden skal gennemføre et måleprogram, og omfanget heraf er fastlagt i en vedlagt ”aftale”, Aftale Jord A1. Af aftalen fremgår mængder for oppumpning af vand i de enkelte områder, samt de borer der indgår i egenkontrollen (pejlinger og analyser).

2011 ændring af vilkår/aftale om afværgeprojekter (Miljøcenter Aarhus)

I november 2010 anfører Miljøcenter Aarhus (i dag Miljøstyrelsen) i et tilsynsbrev vedr. årsrapporter for afværgeprojekterne, at

*Vore undersøgelser af gældende regler viser, at det i dag kun vil være muligt at fastholde krav om afværgeforanstaltninger vedrørende **gamle forureninger (fra før 1992)** i det omfang formålet er at sikre mod spredning og udsivning af forureningen i forbindelse med svovldepotets tilstedeværelse og fjernelse fra Rønland. Miljøgodkendelse og aftaler vil blive rettet til i overensstemmelse hermed.*

I maj 2011 ændres aftale Jord A1 (indsat til sidst i dette dokument) ved et § 41 påbud. Gl. Fabriksgrund udgår helt af vilkår og aftale. Egenkontrolprogrammet for de øvrige områder (hele Rønland) "slankes", idet krav om årlige analyser på nær to mindre områder ændres til fem-årige analyser. Det anføres, at der indtil videre vil blive fastholdt krav om afværgeforanstaltninger på Rønland. Det fremgår nu af aftalen, at den betragtes som en præcisering af vilkår Jord 7.1 i miljøgodkendelsen.

Svovldepotet (svovlgruberne) tømmes i 2012-2013. Tømningen afsluttes i december 2013, men det er på dette tidspunkt ikke afklaret, om der kan ske udsivning af forurenende stoffer fra de tilbageværende betonkonstruktioner, og om det derfor fortsat er muligt at fastholde krav om afværgeforanstaltninger.

Cheminova gennemfører undersøgelser af betonkonstruktionerne i 2014-2015.

I 2016 træffer Miljøstyrelsen afgørelse om ikke at ville meddele yderligere påbud om afvikling af svovlgruberne, da det på baggrund af Cheminovas undersøgelser vurderes, at der ikke er risiko for forurening fra efterladt beton. Miljøstyrelsen anfører i bilag til påbuddet, at påbud og aftaler om afværgepumpning fra forskellige områder på Rønland er sammenskrevet med miljøgodkendelsen, senest den reviderede fra 2006, men at der næppe er hjemmel hertil. Og at hjemmelsspørgsmålet vil indgå ved revurdering af vilkår og aftaler om afværgeforanstaltninger i miljøgodkendelsen.

Miljøstyrelsen igangsætter efterfølgende revurdering af miljøgodkendelsen i 2016. Revurderingen pågår stadig.

Der henvises til Notat: "Udvikling i relation til afværgeprojekter i Cheminovas miljøgodkendelse med primær fokus på perioden fra 2010 og frem", dateret 28. august 2019, for en nærmere uddybning af sagsforløb og overvejelser om hjemmelsspørgsmålet fra 2010-dd.

Gældende vilkår

I den samlede revurderingsafgørelse fra 2006 med senere ændringer er fastsat følgende vilkår vedr. afværgeprojekterne:

JORD 1.1

Afværgeprojekterne skal til en hver tid være indrettet, så der ikke sker spredning på eller udsivning af forurenende grundvand fra Rønland. Virksomheden skal således sikre sig, at der ved ændringer ikke sker en forværring af forureningsbilledet.

JORD 7.1

Virksomheden skal gennemføre et måleprogram med afværgeprojekterne. Omfanget af kontrollen fastlægges i en aftale, JORD.A1, mellem virksomheden og tilsynsmyndigheden.

JORD 7.2

Udtagning, opbevaring, transport mv. af prøver ved afværgeprojekterne skal ske i overensstemmelse med Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 866 af 1. juli 2010 om kvalitetskrav til miljømålinger.

JORD 7.4

En gang årligt skal virksomheden fremsende måleresultater og en status for den hydrauliske kontrol. Kontrolperioden følger kalenderåret. Redegørelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest 3 måneder efter kontrolperiodens ophør. Det vil sige senest den 1. april. Redegørelsens omfang og udformning skal aftales med tilsynsmyndigheden.

Hjemlen til vilkår Jord 1.1 ligger muligvis i en gråzone mellem vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven forstået på den måde, at vilkåret efter Miljøstyrelsens opfattelse både kan relatere sig til selve afværgeprojektet og kan være en forudsætning for, at Cheminova får tilladelse til en vandindvinding. Det er ikke et vilkår Miljøstyrelsen normalt anvender i godkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

De øvrige vilkår (Jord 7.1, 7.2 og 7.4) kan primært betragtes som kontrol med afværge, og sekundært som kontrol med tilledning af vand og stoffer til virksomhedens biologiske rensningsanlæg. Miljøstyrelsen sætter dog normalt i udledningstilladelser kun krav til selve udledningen og ikke til interne delstrømme.

Af hensyn til driften af det biologiske rensningsanlæg er det vigtigt for Cheminova at have kendskab til vand- og stofmængder i de enkelte delstrømme til anlægget. Cheminova foretager derfor hyppige analyser af delstrømme fra procesanlæggene, da produktrester (pesticider) kan påvirke rensningsanlæggets daglige drift negativt. Cheminova kan også have en interesse i vand- og stofmængde fra de enkelte borer og dræn, der indgår i afværgeprojektet, da den viden kan anvendes til driftsoptimering, så oppumpning f.eks. kan reduceres, hvor der ikke er forurening, og øges, hvor der er forurening. Ifølge aftale Jord A1 foretages analyser af det oppumpede vand dog kun hvert femte år, og disse analyser kan derfor ikke anvendes til optimering/beskyttelse af rensningsanlæggets daglige funktion. Vilkårene (Jord 7.1, 7.2 og 7.4) er således ikke relevante for drift af rensningsanlægget og dermed heller ikke relevante for udledning af spildevand til Vesterhavet.

Miljømyndighedens interesse i interne delstrømme begrænser sig til, at virksomheden jf. CWW-BAT konklusioner¹ skal redegøre for, at den har udnyttet mulighederne for rensning/genvinding tæt på produktionsanlægget, mens selve miljøreguleringen fokuserer på udledningen til omgivelserne. Alt spildevand fra Cheminova samles/blandes i det biologiske rensningsanlæg, som har ét udløb til Vesterhavet. I miljøgodkendelsens afsnit om spildevandsudledning er derfor kun fastsat vilkår for dette samlede spildevand. Der er fastsat grænseværdier daglig vandmængde og for indholdet af ca. 70 stoffer, hvoraf hovedparten kommer fra procesanlæg. Enkelte af stofferne kommer fra afværgeprojekterne, f.eks. hvis produktionen af stoffet er ophørt (og det tidligere er spildt), eller hvis stofferne er nedbrydningsprodukter heraf.

Jura generelt

Myndighedskompetence – Miljøbeskyttelsesloven

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016D0902&from=DA>

Amtet er godkendelsesmyndighed indtil strukturreformen i 2006/7. De første § 42-påbud meddeles af amtet i 1981 og 1982. Amt og kommune har allerede i juni 1980 aftalt, at amtet bistår kommunen med tilsynet, men først fra 1. januar 1983 kan det lovmæssigt aftales mellem amt og kommune, at amtet decideret overtager tilsynskompetencen (§ 49 a i LBK nr. 663/1982. § 49a ophæves i 1986, hvor godkendelsesmyndighed også bliver tilsynsmyndighed, nr. 329/1986). Amtet bliver miljøtilsynsmyndighed for Cheminova 1. januar 1987 (lov nr. 329/1986, § 48, stk. 3).

Fra 2007 er Miljøstyrelsen (tidligere Miljøcenter Aarhus) godkendelses- og tilsynsmyndighed jf. miljøbeskyttelsesloven.

Myndighedskompetence – Vandforsyningsloven:

Indtil strukturreformen i 2006/7 er det amtet, der jf. § 26 meddeler tilladelse til bortledning (indvinding) af grundvand, når bortledningen er over 6.000 m³/år. Kommunen er tilsynsmyndighed jf. §§ 56-65. Fra 2007 er det kommunen, der meddeler tilladelser. Vandforsyningsloven indeholder ikke på noget tidspunkt en hjemmel til at aftale, at tilsynet overdrages fra kommunen til amtet.

Alle vandindvindingstilladelserne siden 1981 er meddelt, jf. § 26 i vandforsyningsloven med henblik på at standse udbredelse af forureningen til Nisum Bredning. Der er stillet vilkår om max. årlig vandmængde, at vand skal føres til tætte ledninger til rensningsanlægget, og i nogle af tilladelserne at indvindingen skal ske som beskrevet i det fremsendte projekt.

Vilkår fra indvindingstilladelserne er ikke direkte indarbejdet i miljøgodkendelserne, men formålet med at hindre spredning/udsivning fremgår af den gældende miljøgodkendelses vilkår Jord 1.1:

JORD 1.1

Afværgeprojekterne skal til en hver tid være indrettet, så der ikke sker spredning på eller udsivning af forurenede grundvand fra Rønland. Virksomheden skal således sikre sig, at der ved ændringer ikke sker en forværring af forureningsbilledet.

Lemvig Kommune har i 2019 telefonisk oplyst, at kommunen ikke har registreringer om vandindvindingstilladelser på Rønland.

Miljøgodkendelsen:

Miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33 (og efterfølgende revurderinger af disse efter miljøbeskyttelseslovens § 41) regulerer "fremtidig" forurening og typisk ikke genopretning eller oprensning af jordforurening. Sidstnævnte vil typisk være reguleret som påbud meddelt efter miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven efter 2001.

Der er dog med IE-direktivet indført krav om udarbejdelse af basistilstandsrapport og krav om beskyttelse af jord og grundvand samt monitoring.² Formålet er i første omgang at kunne dokumentere det aktuelle niveau for evt. forurening.

² Jf. bekendtgørelse 2018-11-20 nr. 1317 om godkendelse af listevirksomhed § 21, stk.1 nr. 7 og § 21, stk.2.

Amtet skriver i 2001:

- at der er taget en strategisk beslutning om at opretholde en regulering i henhold til miljøbeskyttelsesloven. Begrundelsen er, at virksomheden har taget det moralske og økonomiske ansvar for tidligere handlinger.
- ved en registrering iht. Affaldsdepotloven risikerer amtet selv at stå med den økonomiske omkostning i forhold til afværgen, idet hovedparten af forureningen er sket før 1. april 1976 (Affaldsdepotloven 939/1996).

Amtet registrerer i november 2006 hele Rønland på V2 iht. Jordforureningsloven.

Sagsforløbet i 1980'erne bærer præg af, at myndighederne ofte først orienteres efter, at virksomheden har konstateret og sat afværge i et vist omfang i værk. I visse tilfælde indgås aftaler, som i et vist omfang følges op af påbud.

I afgørelsen 29. juni 1982 skriver Miljøstyrelsen i pkt. IIIA, at der skal indsendes projekt til amtets godkendelse, og at amtet herunder meddeler evt. nødvendige indvindings- og udledningstilladelser.

Efterfølgende ansøger virksomheden om afværgeforanstaltninger, hvor der meddeles vandindvindingstilladelse og udledningstilladelse med vilkår.

Det understreges i en historisk redegørelse for afværgeforanstaltningerne på Rønland (Udarbejdet af HOH for Cheminova, oktober 2001), at der er tale om afværgeforanstaltninger og ikke oprensning. Formålet er at sikre, at der ikke sker spredning af forurening fra Rønland til Nissum Bredning. Dette fremgår også af vilkår JORD 1.1.

Afslutning

Alle ovennævnte afværgeforanstaltninger udføres fortsat af Cheminova. Der oppumpes og renses årligt 200.000-300.000 m³ forurenet vand.

Miljøstyrelsen vil på baggrund af den juridiske vurdering foretage sig følgende i forbindelse med revurderingen af miljøgodkendelsen for Cheminova A/S:

- Vilkår om afværgeprojekterne slettes ved revurdering af miljøgodkendelsen.
- Miljøstyrelsen tager ved revurdering af miljøgodkendelsen/udledningstilladelsen for det samlede spildevand udgangspunkt i, at de nuværende afværgeprojekter fortsætter på frivillig basis, medmindre en høring bibringer andre oplysninger. Det betyder, at der fastsættes vilkår, som sikrer mulighed for fortsat rensning og udledning af vandmængder svarende til indvindingstilladelserne, herunder vilkår om udlederkrav (grænseværdier) for relevante stoffer fra afværgeprojekterne samt egenkontrol hermed.
- De igangværende afværgeprojekter betragtes som frivillige. Oplysninger om afværgeprojekterne overdrages til Region Midtjylland, som er myndighed for gamle jordforureninger.

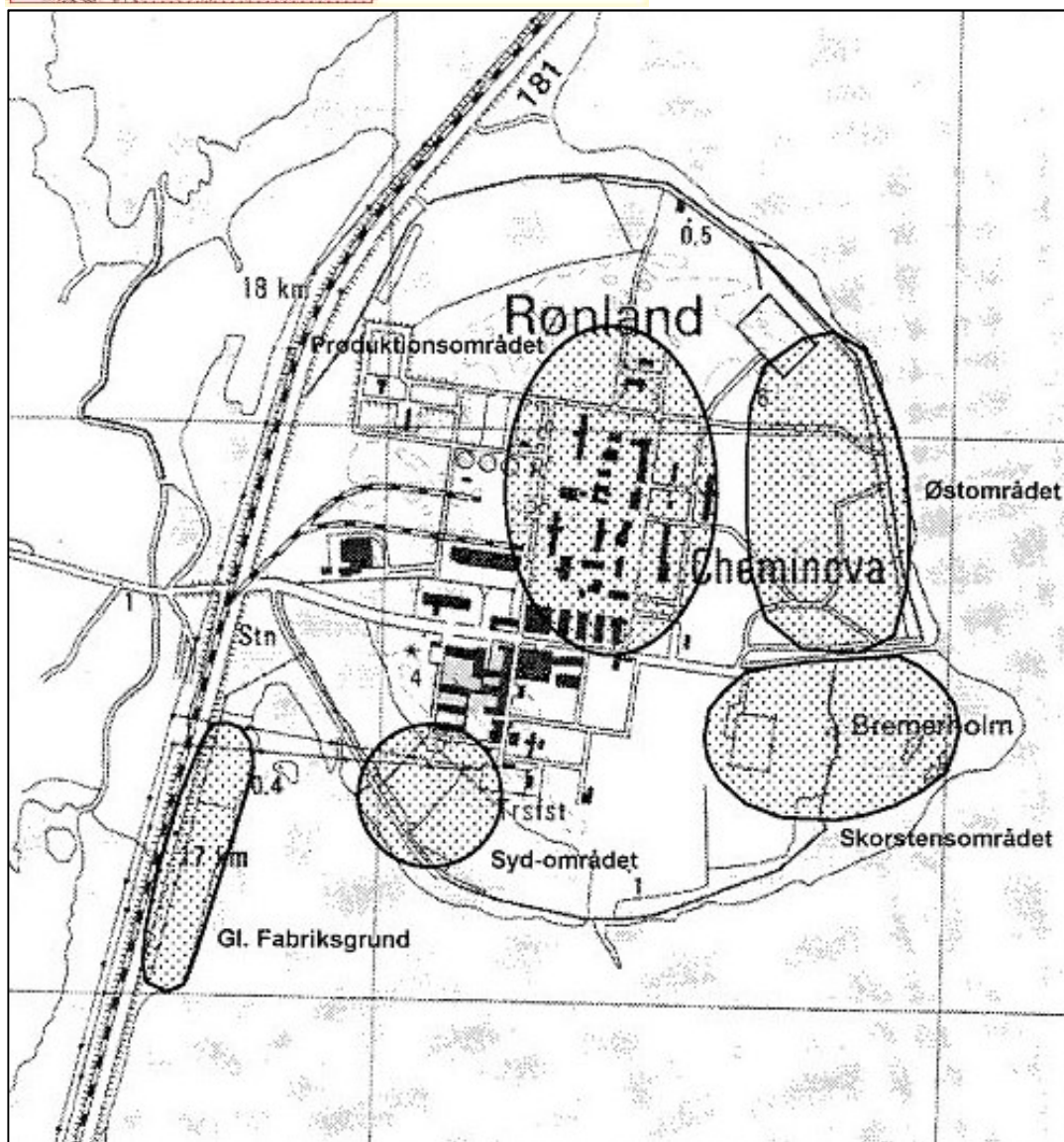
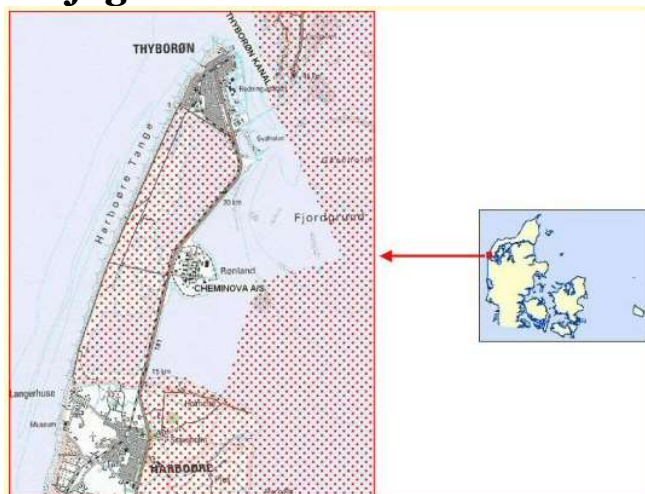
BILAG 1

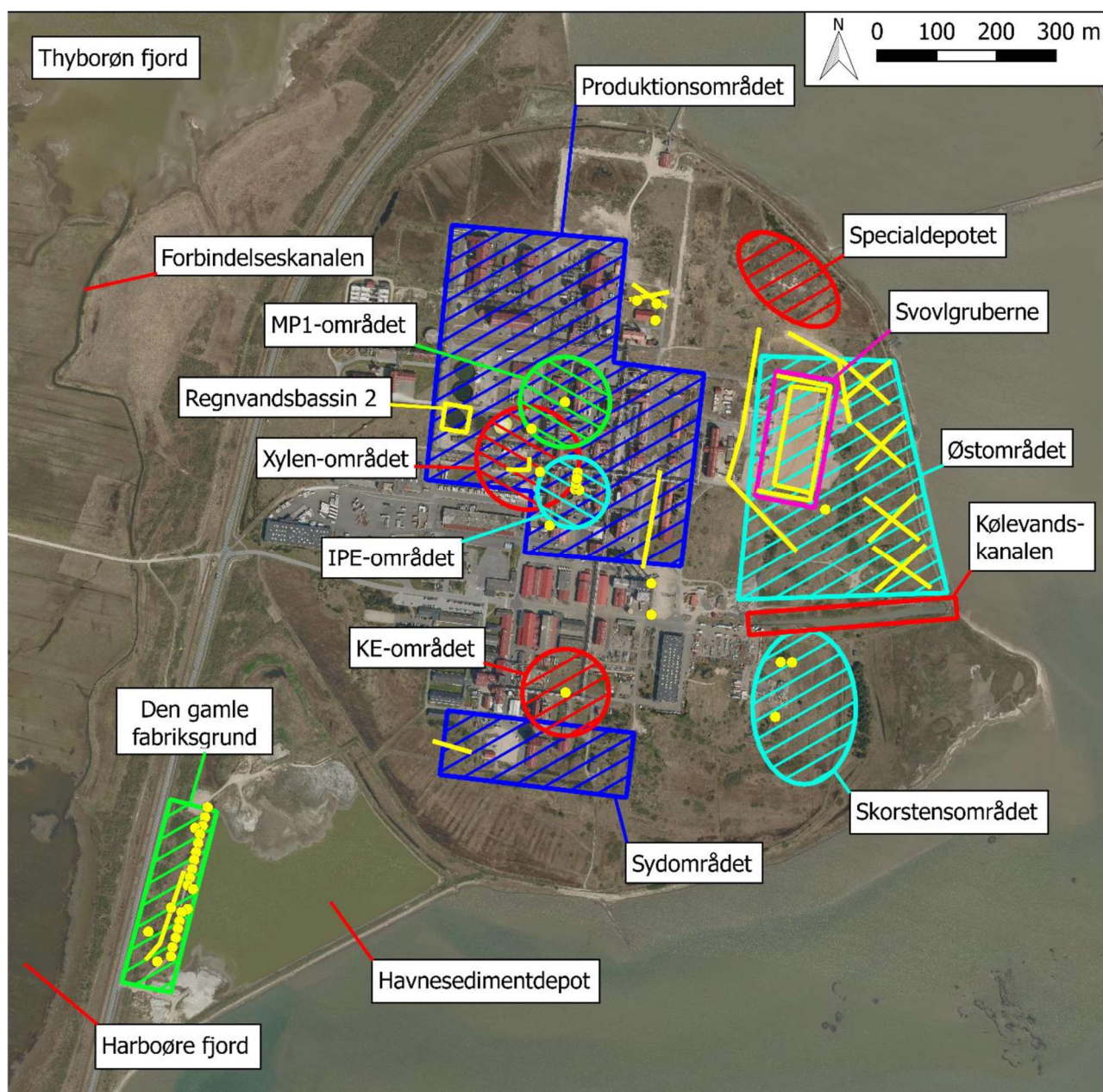
Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Virksomheder
J.nr.: MST-1271-00387
Ref. Antkr/jaflo
Den 25. juni 2019

Miljøgodkendelsen 2006:

Statusrapport for afværgeprojekter 2017

Figur 2: Gule markeringer viser boringer og dræn, der indgår i afværgesystemet på Rønland. De skraverede områder viser henholdsvis Hot Spot områderne Gl. fabriksgrund, Produktionsområdet, Østområdet, Sydområdet og Skorstensområdet, samt spildområderne Xylen, MP1, IPE og KE. Afværgeforanstaltningerne ved Pirimiphos-anlægget er krydsdrænet og de tre boringer, der ses mellem Produktionsområdet og Specialdepotet.

Region Midtjylland er miljømyndighed for forureningen på Den gamle fabriksgrund.

Miljøstyrelsen er miljømyndighed for Havnesedimentdepotet, som ejes/ drives af Thyborøn Havn.

Aftale Jord A1

(Præcisering af vilkår Jord 7.1)

Aarhus

J.nr. MST-1272-00278

MST-1272-00460

Ref. antkr/krst

Den 31. maj 2011

Program for grundvandskontrol

Overvågningsprogrammet omfatter et årligt program og en fem-årlig total-kortlægning som følger:

Årligt program

Det årlige program udføres også, når den fem-årige totalkortlægning udføres.

1. Registrering af oppumpede vandmængder fra borer og dræn
2. Der skal foretages et regelmæssigt (f.eks. dagligt/ugentligt) driftsteknisk tilsyn med pumperne i borer og dræn, og der skal foreligge en plan for vedligehold. Planen skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden.
3. Oppumpningen fra hvert af de 4 delområder på Rønland skal holdes på et niveau, der hindrer kritiske udadrettede grundvandsbevægelser.
4. Nedenstående mængder, er retningsgivende og skal indskrives i Cheminovas interne miljøledelsessystem for vedligehold og drift af området.

Lokalitet	Oppumpet vandmængde (m ³ /mdr.)
Østområdet	10.800-14.000
Produktionsområdet	4.720
Skorstensområdet	1.080
Sydområdet, sommer	1.000
Sydområdet, vinter	1.500

5. Kontinuert registrering af grundvandstand

Oppumpningen og opretholdelse af en indadrettet grundvandsgradient på Rønland skal kontrolleres ved en kontinuert registrering af grundvandsstanden i udvalgte målestationer på Rønland.

Virksomheden skal inden den 1. september 2011 fremsende forslag til placering af målestationer og forslag til løbende evaluering af resultater fra den kontinuerlige registrering. Forslaget skal desuden indeholde plan for kontrol af målinger med tryktransducere ved manuelle pejlinger.

6. Pejling af grundvandstand

En synkronpejling af grundvandstand udføres i oktober/november.
Alle boringer aflæses indenfor en kortere periode på maksimalt 1 uge
Kystnære boringer indenfor ét område skal aflæses inden for det kortest mulige tidsrum.

Aktuelle boringer mv.:

B7P01, C4P01, C9P02, D2P02, D4P02, D7P04, D8P01, D8P03, D8P06, D9P01, D9P04, D9P05, E1P04, E1P05, E1P06, E2P04, E2P05, E2P06, E2P08, E2P09, E2P010, E3P02, E4P02, E6P02, E6P06, E7P03, E8,P01, E0P02, F2P03, F2P10, F2P11, F2P12, F2P13, F2P14, F2P15, F3P03, F4P02, F9P01, F0P03, G3P07, G6P04, G7P03, G8P03, G0P04, H4P03, H4P02, H6P03, H6P10, H9P01, H0P02, H0P03, I2P01, I2P02, I2P03, I3P02, I6P04, I8P01, I8P03, I9P01, I9P02, J8P03, J8P15, J9P01, J9P03, J0P01, J0P02, K8P02, K9P01, L2D01, L1P02, L2P01, L2P04, L2P05, L2P25, L2P26, L2P27, L2P28, L4P05, M2P09, M2P12, M3P04, M5P01, PBRT, KNST og KNSL
--

7. Pejlinger og prøvetagning ved regnvandsbassin 2

Der skal pejles halvårligt i de pejlbare boringer omkring **Regnvandsbassin 2**.

E1P04, E1P05, E1P06, E2P08, E2P09, E2P010, F2P01, F2P02, F2P03, F2P10, F2P11, F2P12, F2P13, F2P14, F2P15
--

Der udtages en årlig prøve for at følge forureningsudviklingen i følgende boringer/dræn:

E1P04, E1P05, E1P06, E2P08, E2P09, E2P010, F2P10, F2P11, F2P12, F2P13, F2P14, F2P15, F2D01
--

Prøverne analyseres for:

Total-P, Ortho-P, PMG, AMPA, MAMP og HEG
--

8. Prøvetagning ved svovlgruberne

Der udtages hvert halvår en prøve for at overvåge omfangsdræn i svovlgruberne:

E8A01 og F8A01

Prøverne analyseres for:

Total-P, Ortho-P og pH

9. Vandstanden i **Kølekanal øst** holdes på min. kote 40 cm.

Fem-årlig totalkortlægning (punkt 10 og 11)

Den fem-årige totalkortlægning omfatter analyse af vandprøver fra udvalgte afværgeboringer og dræn på Rønland, samt kvartalsvise pejlinger af grundvandsstanden.

Næste kortlægning skal ske i perioden 1. januar 2016 – 31. december 2016.

10. Prøvetagning og analyseparametre for grundvand i boringer/dræn ved den fem-årige totalkortlægning:

Produktionsområdet

I følgende boringer og dræn:

B6P01, B7P02, D2P01, D2P02, G3F01, G3P08, H4P03, H6P09, G6F01, G6F02, G6F03, G6F04, G6P12, E2P02, F6P02, F2D02.

analyseres for:

Total-P, Ortho-P og pH.

Desuden analyseres F2D02, G6F03 og G6F04 for: E-sulfotep, DMT, MP3, Amino-EP-3, M-PMP, fyfanon, EP3, P-PMP, M-sulfotep og Xylen.

PMP-området

I følgende boringer og dræn:

C4A0, 1C4F01, C4F02, C4F03, C4P08

analyseres for:

Total-P, Ortho-P, pH og pyrimidin.

Østområdet

I følgende boringer/dræn:

Profil A: D9D02, D9P01, D8P05, D8P07, D8P08, E7D01, E8P02, E8P03, E9P05, E9P08, E9F01, F9P01, G9F01 og H9P01
--

Profil B: D9D01, E9D01, E9P02, E9P03, F0P01, G0D01, G0P01, G0P03, G0P04, H0D01
--

Profil C: C9P02, D9P03, D9P04, D9P05, E0P01, E0P02, E0P03, H0P03
--

analyseres for:

Total-P, Ortho-P, pH, Cl-ledningsevne, Phenol, EP-3, E-Amino-P3, MP-3, E-Sulfotep, Malathion (FYF), 4-Cl-Cresol, MCPA, PNF og Xylen.
--

Skorstensområdet

I følgende boringer/dræn:

I9P03, I9P04, J0P02, J8F01, J8F02, J8F03, J9P03, K0P01, K9P01, K9P02, K9P03, J8P17 og J8P18.
--

analyseres for

Total-P, Ortho-P, Cl-ledningsevne

Sydområdet

I følgende boringer/dræn:

K2P29, L1D01, L2D01, L2P04, L2P26, L4P06, M2P07, M2P16, M2P19, M3P06, M4P05 og M5P03.

analyseres for:

Total-P, Ortho-P og desDMT

Desuden analyseres: K2P29, L2D01, M2P19, M2P16, M3P06 for: Methyl-amin

11. Kvartalsvise synkronpejlinger af grundvandsstand ved den femårige to-talkortlægning.

Alle boringer aflæses indenfor en kortere periode på maksimalt 1 uge
Kystnære boringer indenfor ét område skal aflæses inden for det kortest mulige tidsrum.

Pejlinger omfatter boringer anført i punkt 5.

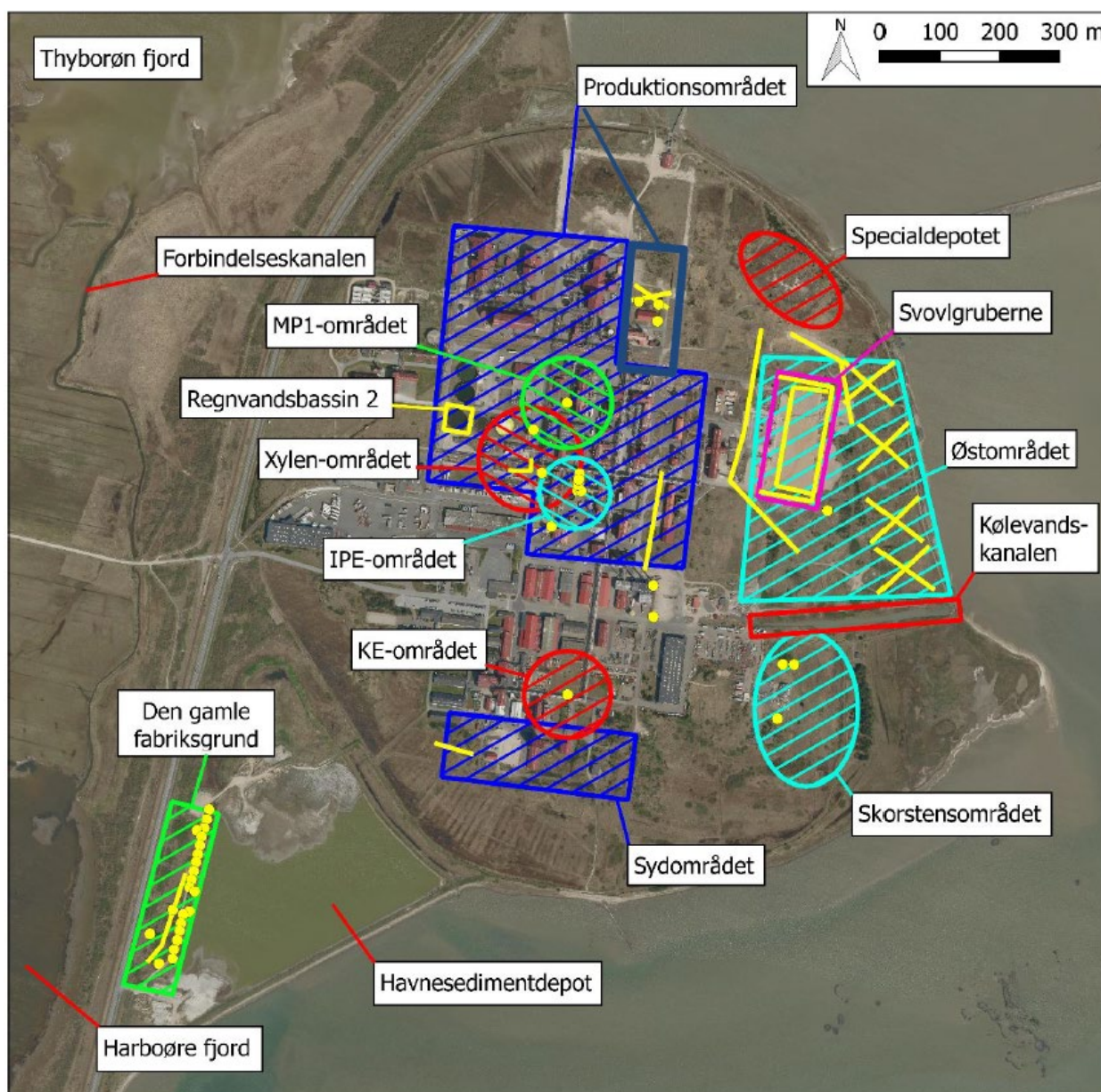
Bilag 2 til afgørelse af **XX. YY. 2020** om afværgeprojekter for gammel jordforurening på Rønland

Virksomheder
J.nr. 2019-1355
Ref. ANTKR
Den 1. september 2020

NOTAT: Oversigt over afværgeforanstaltninger

Figur 4.1.1 fra Statusrapport nr. 32 (28. marts 2019)

Figur 4.1.1 Hotspot-områder på Rønland. De gule markeringer er boringer og dræn, (LE Consult/FMC. 2018). (KE- og MP1-områderne eksisterer ikke længere, idet oprensning er tilendebragt, og boringer er fjernet).

Afgørelsen vedrører afværgeprojekter for gamle forureninger i følgende områder på Rønland, som disse fremgår af figur 4.1.1 og omstående tabel:

- Produktionsområdet, herunder Pirimifosområdet, undtagen IPE-området (som er en ny forurening med isopropyl-acetat og paranitrophenol),
- Sydområdet
- Østområdet, herunder drænet mellem Østområdet og Produktionsområdet
- Skorstensområdet

Afværgeprojekterne for gammel jordforurening omfatter oppumpning og rensning af grundvand fra en række dræn og boringer samt kontrol med stofindhold (monitoring) og grundvandsspejl (pejling):

Område	Afværgepumpning		Egenkontrol jf. Aftale Jord A1	
	Dræn	Boringer	Monitoring	Pejling
Produktionsområdet	Regnvandsbassin 2: F2D01 og F2D02 G6F03, G6F06 Xylendrænet ved råvaretanklager (G2). Ikke tildelt ID-nr.	F2F01 G3F01 G6F03 G6F04 H3F01 H4F01 I6F01 I6F02	B6P01, B7P02, D2P01, D2P02, E1P04, E1P05, E1P06, E2P02, E2P08, E2P09, E2P10, F2P01, F2P02, F2P03, F2P10, F2P11, F2P12, F2P13, F2P14, F2P15, F2D01, F2D02, F6P02, G3F01, G3P08, H4P03, H6P09, G6F01, G6F02, G6F03, G6F04, G6P12	B7P01, C9P02, D2P02, D4P02, D7P04, E1P04, E1P05, E1P06, E2P04, E2P05, E2P06, E2P08, E2P09, E2P10, E3P02, E4P02, E6P02, E6P06, E7P03, F2P01, F2P02, F2P03, F2P10, F2P11, F2P12, F2P13, F2P14, F2P15, F3P03, F4P02, G3P07, G6P04, H4P03, H4P02, H6P03, H6P10
Pirimifos-området	Krydsdræn: C4D01 = C4A01	C4F01, C4F02, C4F03,	C4A01, iC4F01, C4F02, C4F03, C4P08	C4P01
Skorstensområdet		J8F01 J8F02 J8F03	I9P03, I9P04, JoP02, J8F01, J8F02, J8F03, J9P03, KoP01, K9P01, K9P02, K9P03, J8P17, J8P18	I8P01, I8P03, I9P01, I9P02, J8P03, J8P15, J9P01, J9P03, JoP01, JoP02, K8P02, K9P01
Østområdet	4 krydsdræn: D9D01, E9D01, GoD01 og HoD01 NØ-dræn: D9D02 Omfangsdræn ved Svovlgruber: E8A01 og F8A01 Vestdræn: G8D01, F7D01 og E7D01	G9F02	4 Krydsdræn: D9D01, E9D01, GoD01 og HoD01 NØ-dræn: D9D02 Omfangsdræn svovlgruber: E8A01 og F8A01 Vestdræn: E7D01 C9P02, D9P01, D8P05, 8P07, D8P08, D9P03, D9P04, D9P05, E7D01, E8P02, E8P03, E9P02, E9P03, E9P05, E9P08, E9F01, EoP01, EoP02, EoP03, F9P01, FoP01, G9F01, GoP01, GoP03, GoP04, H9P01, HoP03	D8P01, D8P03, D8P06, D9P01, D9P04, D9P05, E8P01, EoP02, F9P01, FoP03, G7P03, G8P03, GoP04, H9P01, HoP02, HoP03
Sydområdet	L2D01		K2P29, LiD01, L2D01, L2P04, L2P26, L4P06, M2P07, M2P16, M2P19, M3P06, M4P05, M5P03	L2D01, LiP02, L2P01, L2P04, L2P05, L2P25, L2P26, L2P27, L2P28, L4P05, M2P09, M2P12, M3P04, M5P01
Øvrige områder				I2P01, I2P02, I2P03, I3P02, I6P04 Kølevandskanal Nord, ved start og slut af pejlerunde: KNST og KNSL Kølevandskanal Øst, udløb: PBRT

Med hensyn til pejlingerne er der siden ændringen af aftale Jord A1 (31. maj 2011), placeret diverse (tryk-/niveaumålere) i en række af pejle-boringerne. Disse diverse er også omfattet af nærværende afgørelse.

Bilag 3 til afgørelse af **XX. YY. 2020** om afværgeprojekter for gammel jordforurening på Rønland

Virksomheder
J.nr. 2019-1355
Ref. ANTKR
Den 1. juli 2020

Notat om efterlevelse af to påbud

Miljøstyrelsen har i forbindelse den igangværende regelmæssige 10-årige revurdering af miljøgodkendelsen for Cheminova A/S foretaget en gennemgang af vilkårene vedr. gamle jordforureninger på Rønland. Formålet har bl.a. været at vurdere hjemmel til og indhold af de stillede vilkår, som er baseret på påbud og godkendelser fra starten af 1980'erne.

Påbuddene er oprindelige meddelt af Ringkjøbing Amtskommune. Ved strukturreformen i 2007 overgik tilsyns- og godkendelseskompetencen med Cheminova A/S fra Ringkjøbing Amt til Miljøcenter Aarhus, nu Miljøstyrelsen. I de følgende afsnit er påbuddenes ordlyd gengivet, og det er kort beskrevet, hvordan de enkelte punkter er efterlevet

Østområdet/Svovlgruberne – Miljøstyrelsens klage-afgørelse af 29. juni 1982.

Påbuddets/afgørelsens ordlyd er citeret med sort ikke-kursiv skrift. Det oprindelige påbud er meddelt af Ringkjøbing Amt den 30. juni 1981. Bemærk, at en del tidsfrister er ændret ved ankesagsbehandling (Miljøankenævnet 23. december 1982) og senere fristforlængelser.

Miljøstyrelsens vurdering dd af de enkelte punkter er skrevet med rød/kursiv:

I. Den løbende produktion.

Deponering i det nuværende depot (svovlgruberne) af affaldssvovl fra den løbende produktion skal bringes til ophør.

Al deponering af svovl i gruberne ophører i forsommeren 1983.

For så vidt angår granuleret svovl, skal deponeringen ophøre den 15. september 1982. Granuleret svovl, der efter denne dato ikke umiddelbart kan oparbejdes til rensat genbrugssvovl, skal opbevares i såkaldte "big bags" eller andre egnede beholdere og oplagres på en plads, der er godkendt af miljøstyrelsen.

Al deponering af granuleret svovl ophører i sommeren 1982, og svovl fra produktionen oparbejdes herefter løbende.

For så vidt angår andet svovl, skal deponeringen ophøre den 1. januar 1983. Andet svovl, som efter denne dato ikke umiddelbart kan granuleres, skal opbevares i plastforede jerntromler med låg eller i anden egnet beholderstype og opbevares på en plads, der er godkendt af miljøstyrelsen.

Al deponering af svovl i gruberne ophører i forsommeren 1983, og svovl fra produktionen oparbejdes løbende. Der er ikke oplagrede mængder, der ikke umiddelbart kan granuleres.

Såfremt andre beholdere end forannævnte "big bags" eller plastforede jerntromler ønskes anvendt, skal de godkendes af miljøstyrelsen.

Ikke relevant.

Miljøstyrelsen har herved lagt vægt på, at virksomheden p.t. arbejder med forsøg med granulering af "andet" svovl. Det er endvidere for styrelsen oplyst, at virksomheden for tiden arbejder med et forsøgsanlæg vedrørende oparbejdning af såvel granuleret svovl fra den løbende produktion som fra gruberne. Resultaterne heraf vil være af betydning for de tekniske muligheder for etablering af et egentligt produktionsanlæg.

Krav I vurderes at være efterlevet

II. Sikring mod udvaskning af det nuværende depots indhold.

- A. Inden 1. august 1982 skal de dele af det nuværende depot, som allerede er opfyldt, overdækkes vandtæt.
Depotet er vandtæt overdækket i juni 1982 (overstøbt).

- B. Virksomheden skal endvidere inden udgangen af 1982 have etableret en sikring, der effektivt afskærer vandret grundvandsgennemstrømning gennem depotet og gennem jordlaget under depotet så vidt muligt i hele den dybde, hvor kontaminering har fundet sted. Sikringen kan f.eks. være et omfangsdræn eller sugespids med passende korte mellemrum så tæt omkring depotet som muligt. Ved valg af løsninger kan erfaringerne fra det igangværende Isotopcentral-projekt indgå i overvejelserne.
*Projekt indsendes til Miljøstyrelsen 5. juli 1982, og yderligere detaljer 20. juli 1982.
Miljøstyrelsen godkender projekt 21. februar 1983. Projekt er udført og er stadig i drift.*
- C. Amtsrådets tilladelse til udledning af drænvand etc. skal indhentes.
Amtet meddeler vandindvindings- og udledningstilladelser med kontrolprogram 26. april 1983. Der er stadig tilladelse til udledning af vand fra afværgeprojekter. Spildevandsudledning reguleres i dag af vilkår i e-miljøgodkendelsen (<https://cheminova.aar.mim.dk/miljogodkendelse/Miljogodkendelser.asp?kapitelid=11&afsnitid=78&firsthit=1>).
- D. Projekt for sikringen skal forinden udførelsen være indsendt til miljøstyrelsens godkendelse.
*Projekt indsendes til Miljøstyrelsen 5. juli 1982, og yderligere detaljer 20. juli 1982.
Miljøstyrelsen godkender 21. februar 1983*

Krav II vurderes at være efterlevet

III. Oprensning af undergrunden øst for svovlgruberne.

- A. Oprensning af undergrunden øst for svovlgruberne skal iværksættes efter den fremgangsmåde, som på grundlag af resultaterne af Isotopcentralens undersøgelse, må anses for mest velegnet. Projekt for oprensningen skal forelægges amtsrådet til godkendelse inden august 1982.
*Projekt indsendes til Miljøstyrelsen 5. juli 1982 (Miljøstyrelsen videregiver til amtet 12. juli), og yderligere detaljer 20. juli 1982.
Miljøstyrelsen godkender 21. februar 1983. Projekt er udført og er stadig i drift.*
- Amtsrådet træffer herunder afgørelse om meddelelse af eventuel fornøden tilladelse til udledning af op-pumpet og behandlet vand gennem virksomhedens eksisterende spildevandsanlæg.
Amtet meddeler vandindvindings- og udledningstilladelser for afværgeprojekt med kontrolprogram 26. april 1983.

- B. Virksomheden skal senest 3 måneder efter modtagelse af denne afgørelse til amtsrådets godkendelse fremsende et forslag til kontrolprogram, der vedrører grundvandstilstanden øst for depotet og funktionen af afværge- og drænpumper.
*Forslag til egenkontrolprogram er fremsendt.
Kontrolprogram er fastlagt i amtets tilladelse af 26. april 1983.
I § 38-miljøgodkendelse fra 1988 er der vilkår om, at omfang af kontrol med oprensningen aftales mellem virksomheden og amtskommunen (vilkår 12.2.2). Jf. vilkår 7.1 i 2006-afgørelsen skal virksomheden gennemføre et måleprogram for alle afværgeprojekterne, og omfanget fastlægges i en aftale.*

Indenfor dette kontrolprogram kan Ringkjøbing amtsvandværn lade laboratorieundersøgelserne i forbindelse med et årligt tilsyn udføre for virksomhedens regning.
Ikke relevant

Krav III vurderes at være efterlevet

IV. Opgravning af det nuværende depot.

Det nuværende depots indhold skal fjernes.

I 1997 er svovl deponeret i gruberne i perioden 1974-83 fjernet. Ved udgangen af 2013 er svovl deponeret 1966-73 blevet fjernet. I 2014-15 vurderes at selve betonkonstruktionen ikke udgør en forureningsfare, og 2. februar 2016 træffer Miljøstyrelsen afgørelse om, at der ikke meddeles yderligere påbud.

Opgravningen skal påbegyndes senest den 1. juli 1983 og være tilendebragt senest den 1. juli 1993.
Prøveopgravning påbegyndes 1983. Endeligt projekt godkendes 13. sept. 1985.

Virksomheden skal i god tid inden 1. juli 1983 udarbejde et projekt med tidsplan for opgravning, oparbejdning og disponering af depotets indhold. Projektet indsendes til miljøstyrelsens godkendelse.

Projekt er indsendt i 1983. Hele depotets indhold er fjernet ved udgangen af 2013.

På grundlag af en vurdering af projektet samt Isotopcentralens projekt vedrørende afskæring af udsivning fra depotet og oprensning af undergrunden øst herfor træffer miljøstyrelsen endelig afgørelse vedrørende depotets fjernelse. Denne afgørelse vil til sin tid kunne påklages til Miljøankenævnet.

I forløbet 1981-1994 er truffet flere afgørelser, som er behandlet i klagesystemet. Ingen af klagerne går dog på selve indretningen af afværgeforanstaltningerne. Hele depotets (indhold) er fjernet ved udgangen af 2013.

Miljøstyrelsens afgørelse af 3. februar 2016 er annonceret med klagevejledning.

Krav IV vurderes at være efterlevet

Samlet vurderes, at hele påbuddet er efterlevet.

Sydområdet (DMT-forurening) – Ringkjøbing Amts påbud af 26. april 1983

Forureningen med Dimethoat (DMT) blev opdaget ultimo marts 1983, og 6. april 1983 aftalte Ringkjøbing Amtskommune og A/S Cheminova forskellige afhjælpende foranstaltninger. Aftalen danner grundlag for et påbud (§ 42) af 14. april 1983. Dette påbud erstattes af et uddybende påbud (§ 42) den 26. april 1983.

Påbuddenes ordlyd er citeret med sort ikke-kursiv skrift. Miljøstyrelsens vurdering dd af de enkelte punkter er skrevet med rød/kursiv:

Påbud 14. april 1983 (**Bemærk at dette påbud erstattes af påbud af 26. april 1983**)

Den mellem amtsvandvæsenet og A/S Cheminova indgåede aftale er den 8. april 1983 forelagt amtsrådets udvalg for teknik og miljø. Udvalget vedtog med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 42 at meddele følgende afgørelse:

1) A/S Cheminova etablerer den 6. april 1983 en afspærring før udløbet af kølevandsgrøften ved højvandsklappen på Rønlands sydkyst. Afspærringen udføres således, at overflade-/grundvand fra grøften nordvest for højvandsklappen kan passere uhindret ud i fjorden.

Cheminova meddeler i 1986, at kølevandsgrøften sløjfes. Den erstattes af en lukket rørledning med andet forløb. Kølevandsgrøften ses ikke på luftfoto 1987. Punktet er ikke længere relevant.

2) Samtidigt opstilles en dykpumpe i grøften nærmest Cheminovas forsøgsafdeling, idet det formodes, at kilden til forureningen mest sandsynligt findes nærmest forsøgsafdelingen.

Se punkt 1.

3) A/S Cheminova starter den 6. april 1983 under amtsvandvæsenets overvågning opgravninger med henblik på udtagning af grundvandsprøver i området omkring forsøgsafdelingerne. Cheminova varetager analyse- og rengøringsarbejde, mens amtsvandvæsenet udtager prøver til kontrolanalyser på offentligt laboratorium.

Afløst af krav nr. 3 i påbud af 26. april 1983 om det forurenede felt, se nedenfor.

4) Det fra grøften oppumpede grund- og overfladevand pumpes foreløbigt til Cheminovas spildevandsanlæg med henblik på afledning til Vesterhavet.

Alt vand fra afværgeprojekter på Rønland behandles i Cheminova spildevandsanlæg og må udledes i overensstemmelse med vilkår for Spildevandsudledning i e-miljøgodkendelsen (<https://cheminova.aar.mim.dk/miljogodkendelse/Miljogodkendelser.asp?kapitelid=11&afsnitid=78&firsthit=1>).

5) Denne pumpning fortsættes indtil amtsrådet tillader andet. Det er efter den 8. april 1983 konstateret, at der i grundvand nær tanklager for Dimethoatproduktionen findes indtil ca. 100 mg/l Dimethoat i grundvandet. Den mellem amtsvandvæsenet og Cheminova indgåede aftale om at dette vand ledes til renseanlæg for Dimethoatspildevand forinden udledning til Vesterhavet bekræftes hermed.

Kølevandsgrøften findes ikke længere, se pkt. 1. Alt vand fra afværgeprojekter på Rønland behandles i Cheminova spildevandsanlæg.

Påbuddet vurderes at være efterlevet

Påbud 26. april 1983

Amtsrådets udvalg for teknik og miljø har den 22. april 1983 vedtaget, med hjemmel i miljølovens § 42 at meddele A/S Cheminova følgende afgørelse:

1. Afspærringen af den tidligere kølevandsgrøft og bortpumpning af grundvand, der løber til denne skal opretholdes indtil det overfor amtsvandvæsenet er dokumenteret at genoptagelse af udledningen er ubetænkeligt.

A/S Cheminova skal ugentligt udtage en vandprøve fra hver ende og fra midten af den afspærrede del af grøften. Prøverne analyseres for Dimethoat og resultaterne skal ugentligt tilsendes amtsvandvæsenet.

Den åbne kølevandsgrøft er senere nedlagt, se pkt. 1 ovenfor. Der er etableret en ny rørledning med andet forløb, som leder kølevandet til Nisum Bredning. Punktet er ikke længere relevant.

2. Oppumpningen af forurenede grundvand gennem de 3 etablerede indvindingsboringer skal ske således, at den tilstrækkelige sænkning af grundvandspejlet opnås, således at udsivningen til den tidligere kølevandsgrøft ikke vil kunne ske, før endelig oprensning har fundet sted. Rapport over udførte vandspejlspejlinger og beregninger til dokumentation for, at en sådan tilstand kan opretholdes uanset nedbørsmængden, skal tilsendes amtsvandvæsenet inden 14 dage.

Denne rapport skal desuden indeholde beregninger til belysning af den forventede længde af oprensningsperioden.

Der skal foretages en løbende registrering af de oppumpede vandmængder samt vandets indhold af Dimethoat. Disse data sendes hver uge til amtsvandvæsenet.

Jf. 1988-afgørelsen (vilkår 12.1.1) skal omfang og udformning af årlig redegørelse for samtlige afværgeforanstaltninger aftales med amtskommunen. Antal indvindingsboringer er senere ændret, og boringerne er til sidst erstattet af et dræn. Krav til omfang af fremsendelse af data til tilsynsmyndigheden (i dag Miljøstyrelsen) fremgår pt af "aftale" Jord A1 i e-miljøgodkendelsen (<https://cheminova.aar.mim.dk/miljogodkendelse/Miljogodkendelser.asp?kapitelid=11&afsnitid=78&firsthit=1>).

3. Til kontrol med oprensningsprocessens forløb, skal A/S Cheminova fra 5 boringer langs randen af det forurenede felt (boringerne nr. 9, 11, 16, 17 og 20) analysere vandprøver for Dimethoat.

Analyseringen skal den første måned ske hver anden dag og derefter ugentligt. Resultaterne tilsendes amtsvandvæsenet hver uge.

Amtsvandvæsenet vil i oppumpningsperioden udtage stikprøver til kontrol.

I marts 1986 accepterer amtet ændring af egenkontrollen. I 1988-afgørelsen (om miljøgodkendelse) står blot, at analyseprogram aftales mellem amt og virksomhed (vilkår 12.1.2). Boringer er i 1989 erstattet af et dræn. Oprensningsprocessen følges stadig, men der er ikke detekteret dimethoat siden 2009.

4. Svagt forurenat vand (max. 10 mg Dimethoat pr. liter), der oppumpes fra den tidligere kølevandsgrøft, kan fortsat pumpes direkte til spildevandsbassinerne.

Ophørt, se punkt 1 ovenfor. Punktet er ikke længere relevant.

5. Vand fra indvindingsboringer, gravede huller, dræn m.v. skal renses ved behandling (sur hydrolyse) i renseanlæg for Dimethoatproduktionen. Det rensede vand må ikke foranledige en forøgelse af niveauet af den hidtidige udledning til Vesterhavet af Dimethoat fra produktionsspildevandet.

Dette krav skal overholdes således:

a. enten ved at A/S Cheminova om nødvendigt øger effekten eller kapaciteten af det eksisterende renseanlæg, - eventuelt ved supplerende rensning gennem aktivt kul, eller

b. ved at produktionen af Dimethoat nedsættes forholdsmæssigt.

Alt vand fra afværgeprojekter på Rønland behandles i Cheminova spildevandsanlæg og en række enkeltstoffer, bl.a. dimethoat, reguleres via udlederkrav, som findes i e-miljøgodkendelsens afsnit Spildevandsudledning.

Til kontrol med overholdelsen heraf skal der dagligt foretages analyse af Dimethoat i afløbsvandet fra renseanlægget. Resultaterne til sendes amtsvandvæsenet ugentligt.

Egenkontrol er siden ændret, og udføres for bl.a. dimethoat jf. gældende udledningstilladelse, som er en del af e-miljøgodkendelsen.

6. A/S Cheminova er forpligtet til uopholdeligt at kontakte amtsvandvæsenet, såfremt der sker ændringer i de forhold, der ligger til grund for nærværende afgørelse.

Der er så vidt vides ikke undladt kontakt ved ændringer.

(Der er tilsvarende vilkår i gældende e-miljøgodkendelse.)

Påbuddet vurderes at være efterlevet

Bilag 4 til afgørelse af XX. YY. 2020 om afværgeprojekter for gammel jordforurening på Rønland

NOTAT

Juridiske forhold ved afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland

Dette notat omhandler kun afværgeforanstaltninger, som er etableret i perioden 1977-1989.

Indledning

Miljøstyrelsen har foretaget nedenstående juridiske vurdering for at få klarhed over egne hjemler og den fremtidige regulering af Cheminova A/S' afværgeprojekter på Rønland.

Historisk redegørelse og øvrige faktiske oplysninger følger af "Notat om baggrund og sagsforløb for afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland", dateret 28. august 2019.

Overordnet kan siges, at gennem tidens løb har flere myndigheder foretaget sagsbehandling i forhold til afværgeprojekterne, og rollefordelingen har ikke altid været klar. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at det i forbindelse med revurderingen af miljøgodkendelsen har været nødvendigt at afklare, om afværgeprojekterne, herunder bestemte vilkår, fortsat skal indgå i miljøgodkendelsen.

Cheminova er endnu ikke hørt og har ikke på eget initiativ i forbindelse med revurderingen tilkendegivet deres holdning til afværgeprojekterne, herunder om virksomheden ønsker at fortsætte afværgeprojekterne, eller om de ønsker at ophøre med at drive disse.

Miljøstyrelsens fortolkning af reglerne kan have afgørende betydning for virksomhedens retssikkerhed og offentlige udgifter til oprensning, og den fremtidige sagsbehandling kan medføre betydelige interesse fra interessenter i sagen.

Der er foretaget juridisk vurdering af følgende overordnede spørgsmål:

1. Skal vilkår Jord 1.1 i den gældende miljøgodkendelse om afværgeforanstaltninger overfor gamle jordforureninger (før 1. januar 1992) fastholdes?
2. Hvad er betydningen af to meddelte påbud fra Ringkøbing Amt?

Detaljerede spørgsmål og Miljøstyrelsens vurderinger fremgår umiddelbart herefter.

Juridisk vurdering

Miljøstyrelsen har vurderet nedenstående spørgsmål:

1. Skal vilkår Jord 1.1 i den gældende miljøgodkendelse fastholdes?

"JORD 1.1

Afværgeprojekterne skal til en hver tid være indrettet, så der ikke sker spredning på eller udsvivning af forurenede grundvand fra Rønland. Virksomheden skal således sikre sig, at der ved ændringer ikke sker en forværring af forureningsbilledet."

Miljøstyrelsen anser vilkår Jord 1.1 som det afgørende nøglevilkår, mens vilkår Jord 7.1, 7.2 og 7.4 er afledte egenkontrol-vilkår (se evt. "Notat om baggrund og sagsforløb for afværgeprojekter over for jordforureninger på Cheminova A/S' nuværende fabriksgrund på Rønland", dateret 28. august 2019).

- a. Miljøstyrelsen vurderer ikke, at der er hjemmel til i en miljøgodkendelse at regulere afværgeprojekter, som skal oprense eller hindre spredning af gamle jordforureninger.

Miljøgodkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33, og efterfølgende revurderinger af disse efter miljøbeskyttelseslovens § 41, regulerer "fremtidig" forurening og ikke genopretning eller oprensning af jordforurening. Sidstnævnte vil typisk være reguleret i påbud meddelt efter miljøbeskyttelsesloven § 69 eller i påbud efter jordforureningsloven efter 2001.

Miljøstyrelsens vurdering er, at vilkår om afværgeprojekterne i miljøgodkendelsen, som skal revurderes, bygger på udmeldinger fra daværende myndigheder om ansvar. De to meddelte påbud har udmøntet sig i ansøgninger om afværgeprojekter og er derfor sidenhen indarbejdet i miljøgodkendelsen. Siden er der gennem retspraksis fastslået begrænsninger i hjemlen for de meddelte påbud. Se nedenfor under pkt. 2.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at vi derfor ikke kan fastholde eller skærpe vilkår for afværgeprojekterne. De vilkår, som Miljøstyrelsen mener at kunne fastholde, vil være sædvanlige vilkår i den udledningstilladelse, som vi er myndighed på.

Vilkår, som Jord 1.1, der forudsætter/kræver vandindvinding må kommunen forholde sig til som myndighed for vandindvindingstilladelser, jf. vandforsyningsloven. Miljøstyrelsen har sendt kopi af tilladelserne til Lemvig Kommune, da kommunen har oplyst, at de ikke umiddelbart kan finde disse informationer i eget arkiv. Øvrige forhold, f.eks. jf. vilkår 7.1, 7.2 og 7.4, vedr. afværge og vurdering af omfanget af de fremtidige afværgeprojekter for de ældre jordforureninger agter Miljøstyrelsen at overdrage til Region Midtjylland, som er myndighed.

Miljøstyrelsen vil opretholde og evt. revurdere vilkår i miljøgodkendel-

sen/udledningstilladelsen for den samlede spildevandsudledning fra rensningsanlægget til Vesterhavet, så det sikres, at vandet fra afværgeprojekterne ikke medfører utilfredsstillende miljøforhold.

Miljøstyrelsen har således samlet vurderet, at styrelsen ikke har hjemmel til at stille vilkår vedr. afværgeprojekterne for de nævnte ældre forureninger i miljøgodkendelsen, og at det er uden betydning, om formålet med afværgeprojektet er oprensning eller at hindre en spredning/udsivning til omgivelserne.

- b. *Vil vurdering af hjemlen stille sig anderledes, såfremt Cheminova i forbindelse med revurderingen skriftligt skulle tilkendegive, at virksomheden ønsker at fortsætte afværgeprojekterne som en slags "biaktivitet" og på vilkår i en revurderingsafgørelse, som svarer til de nuværende vilkår?*

Miljøstyrelsen vurderer, at afværgeprojekterne ligger meget på kanten af de biaktiviteter, som sædvanligvis reguleres i miljøgodkendelser med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 33. Afværgeprojekterne medfører ikke (øget) forurening i form af luft, støj eller affald, men alene en strøm af spildevand, som allerede er reguleret i udledningstilladelsen.

Med henvisning til svaret på spørgsmål 1 a kan det medføre en uklar fordeling af myndighedsrollerne, hvis Miljøstyrelsen efterkommer et evt. ønske fra Cheminova om i miljøgodkendelsen at indarbejde vilkår til afværgeprojekterne for de gamle forureninger, mens Region Midtjylland samtidig er myndighed for de gamle forureninger.

Miljøstyrelsen vurderer, at vi ikke har hjemmel til at regulere afværgeprojekterne, selvom Cheminova måtte ønske dette.

2. Hvad er betydningen af to meddelte påbud fra Ringkøbing Amt?

- a. *Har følgende to påbud meddelt af Ringkøbing Amt fortsat retsvirkning?*

Det første påbud omhandler Østområdet, 30. juni 1981, som ændret af Miljøstyrelsen (første ankeinstans) 29. juni 1982, og stadfæstet af MAN (anden klageinstans) 23. dec. 1982.

Det andet påbud omhandler Sydområdet, 26. april 1983.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at vi ikke har hjemmel til at påbyde afværge af jordforureningen. Det er i den forbindelse uden betydning, at de oprindelige påbud har været behandlet i det administrative klagesystem, da behandlingen her også ligger før den efterfølgende afklaring af rækkevidde af hjemler hos domstolene.

De oprindelige påbud fra 1980'erne er meddelt med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 42. Senere højesteretsdomme (U.2006.1531 H) har imidlertid fastslået, at miljøbeskyttelseslovens § 42 (eller miljøbeskyttelseslovens § 41,

som senere er anvendt af amtet) ikke rummer hjemmel til de meddelte påbud, da bestemmelsen tager sigte på fremtidig forurening og ikke på oprensning af forurening, som har fundet sted.

Der er i dag heller ikke tvivl om, at der for påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 69 om genopretning skal foreligge et ansvarsgrundlag i form af uagtet adfærd, culpa. Et ansvarsgrundlag kan måske findes i Miljøerstatningsloven, der trådte i kraft 1. juli 1994, som tillægger bl.a. denne type virksomhed et objektivt ansvar for forurening. Dette ansvarsgrundlag gælder dog kun for forurening sket efter 1. juli 1994.

Miljøbeskyttelseslovens § 69, stk. 1 nr. 2, som giver hjemmel til at meddele påbud om genopretning, blev først indført i ved ikrafttræden af miljøbeskyttelsesloven fra 1991, den 1. januar 1992. Bestemmelsen er betinget af, at der foreligger ulovlige forhold. Udledning af forurenede stoffer til jord og grundvand er ikke tilladt.

I forhold til ordlyd og efterkommelse kan man herudover for Østområdet anlægge den betragtning, at der er meddelt et påbud om, at oprensning af undergrunden skal iværksættes, jf. "bedst egnede projekt"¹. Cheminova har indsendt projektet, og amtet har efterfølgende meddelt de nødvendige vandindvindings- og udledningstilladelser, som sikrer, at projektet kan gennemføres.

Miljøstyrelsen har ikke fundet oplysninger om, at amtet har truffet en afgørelse om egentlig godkendelse af projektet, som krævet i Miljøstyrelsens påbud, f.eks. i form af et påbud om, at projektet skal gennemføres. De meddelte indvindings- og udledningstilladelser kan ses som en indirekte accept af projektet.

I forhold til ordlyd og efterkommelse kan man for Sydområdet anlægge den betragtning, at påbuddet dels går på at hindre udsivning til Nisum Bredning via en kølevandsgrøft, som siden er nedlagt, og dels på overvågning af oprensningens forløb via boringer, som i 1989 er erstattet af et dræn med en tilsvarende funktion. Påbuddet indeholder ikke et direkte vilkår om, at Cheminova skal oprense forureningen. De påbudte aktiviteter er udført og senere ændret. Dette kan tale for at selve påbuddets ordlyd er efterlevet.

Miljøstyrelsen finder ikke, at der er grundlag for at antage, at de to påbud fortsat har retsvirkning i forhold til, at der skal ske oprensning, og at vi således skal håndhæve disse. Der henvises særligt for Sydområdet til påbuddets ordlyd.

b. *Hvem er rette adressat for et evt. påbud?*

¹ Formuleringen anvendes i vilkår i Miljøstyrelsens afgørelse af 29. juni 1982, som er stadfæstet af MAN 23. december 1982: "Oprrensning af undergrunden øst for svovlgruberne skal iværksættes efter den fremgangsmåde, som på grundlag af resultaterne af Isotopcentralens undersøgelse, må anses for mest velegnet. Projekt for oprensningen skal forelægges amtsrådet til godkendelse inden 1. august 1982."

Miljøstyrelsen har foretaget en vurdering af, om adressaten i sagen er den oprindelige juridiske person A/S Cheminova (cvr. 34629218), som nu hedder AURIGA Industries A/S, eller den juridiske person, som udnytter de gældende miljøgodkendelser og driver afværgeprojekterne i dag, dvs. Cheminova A/S (cvr. 12760043). Bemærk miljøbeskyttelseslovens § 83a, stk. 1, om rådighed, skæringsdato 10. februar 1999.

Miljøstyrelsen vurderer, at rette ansvarlige er A/S Cheminova nu AURIGA Industries A/S (cvr. 34629218), da denne juridiske person var driftsherre/-ansvarlig på forureningstidspunktet.

c. Hvad med de geografiske områder, hvor der ikke er meddelt påbud?

For Produktionsområdet, Pirimifosområdet, og Skorstensområdet er afværgeforanstaltningerne udført alene på grundlag af ansøgning fra Cheminova, hvorefter der i miljøgodkendelserne er fastlagt/aftalt minimumskrav for op-pumpede vandmængder og et egenkontrolprogram.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at der er tale om "frivillige" aktiviteter. Hvis Cheminova meddeler, at de agter at stoppe disse afværgeprojekter, kan Miljøstyrelsen derfor ikke gøre andet end at tage oplysningen til efterretning og orientere Lemvig Kommune og Region Midtjylland, jf. vores vurderinger under spørgsmål 1. Der fremgår her, at kommunen og regionen er rette myndigheder for hhv. vandindvinding og gamle forureninger, og at Miljøstyrelsen kun er myndighed for virksomhedens udledningstilladelse til Vesterhavet.

Konklusion

Miljøstyrelsen vil på baggrund af ovenstående juridiske vurdering foretage sig følgende i forbindelse med revurderingen af miljøgodkendelsen for Cheminova A/S:

- Vilkår om afværgeprojekterne slettes ved revurdering af miljøgodkendelsen.
- Miljøstyrelsen tager ved revurdering af miljøgodkendelsen/udledningstilladelsen for det samlede spildevand udgangspunkt i, at de nuværende afværgeprojekter fortsætter på frivillig basis, medmindre en høring bibringer andre oplysninger. Det betyder, at der fastsættes vilkår, som sikrer mulighed for fortsat rensning og udledning af vandmængder svarende til indvindingstilladelserne, herunder vilkår om udlederkrav (grænseværdier) for relevante stoffer fra afværgeprojekterne samt egenkontrol hermed.
- De igangværende afværgeprojekter betragtes som frivillige. Oplysninger om afværgeprojekterne overdrages til Region Midtjylland, som er myndighed for gamle jordforureninger.

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen Virksomheder
Lyseng Allé 1
8270 Højby

15. november 2020

IMJ

Att.:
Morten R. Østergaard
Anders T. Kristensen

Fremsendt til Miljøstyrelsens eBoks

Miljøstyrelsens j.nr. 2019-1355 – Partshøring vedrørende afgørelse om ikke at meddele påbud om yderligere undersøgelser eller genopretning i forhold til afværgeprojekter for gamle forureninger på Rønland samt om revurdering af Cheminova A/S' miljøgodkendelsesvilkår for afværgeprojekter for gamle forureninger på Rønland (Thyborønvej 78, 7673 Harbøre)

Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) og AURIGA Industries A/S (tidligere A/S Cheminova), samlet "*Virksomhederne*", har modtaget Miljøstyrelsens partshøringsbrev af 8. oktober 2020 med tilhørende bilag.

Virksomhederne har gennemgået høringsbrevet og det bagvedliggende materiale i samarbejde med Virksomhedernes eksterne miljøretlige rådgiver og har følgende bemærkninger:

1. Indledning

Vi vil i det følgende særskilt kommentere på:

- A. Konstaterende tilsynsbeslutning om efterlevelse af påbud fra henholdsvis 1981/1982 og 1983.**
- B. Ophævelse af vilkår i miljøgodkendelse af 21. november 2006/15. december 2006 (Vilkår vedrørende afværgeforanstaltninger i forhold til gamle jordforureninger på Rønland) (Vilkårene 1.1/2, 7.1/1, 7.2/2 og 7.4/2, der alle vedrører "*JORD*").**
- C. Påtænkt afgørelse om at afstå fra yderligere påbud vedrørende de gamle, kendte, forureninger i områderne:**
 - Produktionsområdet, inkl. Pirimifos-området,
 - Sydområdet,
 - Østområdet, og
 - Skorstensområdet

Virksomhederne har, som bekendt, den 16. september 2019 overfor Miljøstyrelsen tilkendegivet deres position i forhold til de beskrevne forhold som følger:

"FMC is, however, prepared to continue a voluntary effort to maintain remediation measures at site at Rønland at a level similar to the current set up. FMC would welcome the opportunity to discuss the framework for such a voluntary effort in a meeting with DEPA and the Regional Authorities (Region Midtjylland) in the nearest future."

Dette tilsagn om forhandlinger vedrørende frivillig opretholdelse af afværgeforanstaltninger står fortsat ved magt.

Virksomhederne hilser det velkomment, at Miljøstyrelsen, i forbindelse med den igangværende revurdering af Cheminova A/S' hidtidige miljøgodkendelse, skaber klarhed over retsgrundlaget.

Det fremtidige retsgrundlag for Virksomhedernes drift, under forudsætning af, at de som høringsudkast fremsendte afgørelser meddeles endeligt, vil herefter være den kommende miljøgodkendelse, eventuelle frivillige aftaler om fortsat afværge i forhold til de gamle forureninger (en civilretlig aftale) samt Regionens offentlige undersøgelses- og afværgeindsats i henhold til jordforureningslovens kapitel 3.

2. Bemærkninger til afgørelsesudkastet for så vidt angår pkt. A ovenfor ("*Konstaterende tilsynsbeslutning om efterlevelse af påbud fra henholdsvis 1981/1982 og 1983*")

Miljøstyrelsen lægger op til at konstatere, at de to påbud af henholdsvis 30. juni 1981/1982 (MAN) og 26. april 1983, meddelt af Ringkjøbing Amtskommune, er efterlevet. Når denne konstatering måtte være endeliggjort, vil påbuddene ikke længere have nogen forpligtende virkning i forhold til de oprindelige påbudsadressater.

Konstateringen er juridisk velfunderet, og Virksomhederne finder, at konstateringen er hensigtsmæssig. Virksomhederne kan derfor fuldt ud tilslutte sig konstateringen.

3. Bemærkninger til afgørelsesudkastet for så vidt angår pkt. B ovenfor ("*Ophævelse af vilkår i miljøgodkendelse af 21. november 2006/15. december 2006 (Vilkår vedrørende afværgeforanstaltninger i forhold til gamle jordforureninger på Rønland) (Vilkårene 1.1/2, 7.1/1, 7.2/2 og 7.4/2, der alle vedrører "JORD")*")

Miljøstyrelsen lægger i høringsudkastet op til at træffe afgørelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 41 og § 72, stk. 3, hvorved Miljøstyrelsen ophæver fire jordvilkår indsat i Cheminova A/S' miljøgodkendelse af 21. november 2006/15. december 2006 vedrørende afværgeprojekter for jordforureninger på Rønland (Vilkår JORD 1.1/2, 7.1/1, 7.2/2 og 7.4/2).

Cheminova A/S er enig med Miljøstyrelsen i, at de anførte vilkår er ulovlige, som beskrevet i Miljøstyrelsens grundige juridiske analyser gengivet i Miljøstyrelsens bilag 4 til høringsbrevet.

Det angives i det juridiske notat, at Miljøstyrelsen ikke vurderer, at der er hjemmel til i en miljøgodkendelse at regulere afværgeprojekter, som skal oprense eller hindre spredning af gamle jordforureninger.

Miljøstyrelsens vurdering harmonerer med de betragtninger, der følger af Højesterets dom gengivet i U 2006.1531 H/MAD 2006.119H, hvor Højesteret fastslog, at påbudsreguleringen i forhold til listevirksomheder, miljøbeskyttelseslovens § 41,

"... efter ordlyden, placeringen i loven og forarbejderne, herunder forarbejderne til den tidligere lovs § 44, stk. 1 (.....) må forstås således, at bestemmelsen tager sigte på foranstaltninger til nedbringelse af den fremtidige forurening fra virksomheden og ikke indeholder hjemmel for et påbud om at foretage oprensning eller andre foranstaltninger i anledning af en allerede stedfunden jordforurening." (Understreget her).

Under henvisning til Miljøstyrelsens juridiske notat, pkt. 1.b, bemærkes det, at Cheminova A/S ikke ønsker en uhjemlet inddragelse af vilkår om afværgeforanstaltninger i forhold til de gamle forureninger som *"biaktivitet"* i tilknytning til den kommende revurderingsafgørelse om miljøgodkendelse.

Der henvises til bemærkningerne ovenfor under pkt. 1 vedrørende Virksomhedernes erklæring om positiv medvirken til indgåelse af en civilretlig aftale med kapitel 3-myndigheden (JFL), Region Midtjylland.

4. Bemærkninger til afgørelsesudkastet for så vidt angår pkt. C ovenfor ("*Påtænkt afgørelse om at afstå fra yderligere påbud vedrørende de gamle, kendte, forureninger i områderne*")

Miljøstyrelsen lægger op til at træffe en begunstigende forvaltningsretlig afgørelse om, at Miljøstyrelsen som tilsynsmyndighed ikke vil meddele påbud om yderligere undersøgelser eller genopretning til Virksomhederne i forhold til de konstaterede, gamle, jordforureninger på dele af Rønland, som angivet nærmere i høringsudkastet, side 1 nederst.

Som hjemmelsgrundlag for afgørelsen lægger Miljøstyrelsen op til at henvise til de mulige påbudshjemler (Miljøstyrelsen nævner § 40 og § 41 i jordforureningsloven og § 69 i miljøbeskyttelsesloven).

Det foreslås venligst, rent teknisk, i stedet at henvise til:

"Miljøbeskyttelseslovens § 69, jf. §§ 19 og/eller 28, § 72 og § 41, modsætningsvis, henholdsvis til jordforureningslovens §§ 40 og 41 modsætningsvis."

Afgørelsen om ikke at meddele yderligere påbud vedrørende de gamle forureninger er udførligt og grundigt begrundet under pkt. 2 i høringsbrevet.

Heri har Miljøstyrelsen foretaget en analyse af både forhold, der teoretisk kunne tale for meddelelse af yderligere påbud, og forhold, der direkte taler imod, at der skulle være grundlag for meddelelse af yderligere påbud på det foreliggende grundlag.

Virksomhederne, og Virksomhedernes eksterne miljøretlige rådgiver, er enige i høringsudkastets analyser og konklusioner.

Virksomhederne er opmærksomme på, at Region Midtjylland har rekvireret en retlig vurdering af disse forhold, der foreligger i form af et advokatnotat af 26. februar 2020.

Det er i sagens natur ikke det pågældende advokatnotat, der ses sendt i høring, men Virksomhederne bemærker for god ordens skyld, at Virksomhederne har gennemgået advokatnotatet, og at Virksomhederne på en lang række punkter er uenige i både analyse og konklusioner.

5. Afsluttende bemærkninger

Cheminova A/S (FMC Agricultural Solutions A/S) og AURIGA Industries A/S (tidligere A/S Cheminova) imødeser herefter Miljøstyrelsens endelige afgørelser og tilkendegivelser.

Som anført ovenfor under pkt. 1 ser Virksomhederne frem til at deltage i konstruktive forhandlinger med deltagelse af Region Midtjylland, Miljøstyrelsen og Virksomhederne med henblik på at søge indgåelse af en aftale om frivillige foranstaltninger vedrørende afværge af de gamle forureninger. Der vil i givet fald blive tale om en civilretlig aftale, jf. fx princippet i miljøbeskyttelseslovens § 10.

Med venlig hilsen

Inge Margrethe Jensen
Environmental Manager, Site Rønland

Cc: Advokat Håkun Djurhuus, Bech-Bruun